Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

22 ноябрь, чоршанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. **№ 226 (1228)**

ТУРКИСТОН ХАЛҚЛАРИ МАДАНИЯТИ ФОРУМИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз дўстлар, қардошлар!

«Туркистон — умумий уйимиз» руҳи остида ўтаётган улкан анжуманнинг ташкилотчилари ва биринчи иштирокчиларини чин дилдан самимий муборакбод этаман.

Марказий Осиёдаги беш мустақил мамлакат жамоатчилиги вакиллари эзгу ниятлар билан бошлаган саъй-ҳаракатлари бугун ўзининг дастлабки самарасини бергани биз учун ғоят қувончли ҳолдир.

Аждодларимиз азал-азалдан бир оила бўлиб, қон-қариндош ва оға-ини бўлиб яшаб келишган. Тақдирлари узвий халқларимизнинг расм-русуми, урф-одати ва анъаналари, бой маданиятлари ҳам муштараклир.

Туркистон тупроғини Яратганнинг ўзи ҳам алоҳида меҳр ва ихлос ила бино қилган, деб айтсак асло муболаға бўлмайди. Бу заминда камол топган юзлаб буюк зотлар даҳоси бутун дунё маънавияти ва маданиятини чароғон этиб тургани бежиз эмас. Сиз билан биз буюк алломалар фарзандлари эканимиздан ифтихор қилмоққа ҳақлимиз.

Халқларимиз истиқлол йўлида не-не қурбонлар бермади. Минглаб фидойи инсонларнинг шу улуғ мақсад йўлида тиккан жонлари эвазига биз мана шу кунларга етишиб турибмиз. Демак, буюк истиқлолимиз қадр-қимматини тўғри тушуниб, порлоқ келажак учун елкама-елка туриб курашиш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир.

Сиз, азиз дўстлар, тарихий бирлигимизнинг тамал тошини қайта қўйиш билан аждодларимизнинг армонларини юзага чиқариб, уларнинг руҳларини шод этмоқдасиз.

Тарихий анжуманингиз Марказий Осиё минтақасида ҳамжиҳатлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, маданиятимиз, адабиётимиз, санъатимиз, урф-одатларимиз муштараклигини таъминлаш, янада равнақ топтириш ва дунёга ёйиш сари қўйилган дадил қадамдир. Бу халқаро ҳаракатнинг самарадор келажагига мен шахсан қатъий ишонаман.

Азиз дўстлар!

Сизларга, Сизлар орқали барча қардош халқларимизга тинчлик, осойишталик, бахту саодат тилайман. Буюк мақсадларимизнинг амалга ошишида Яратганнинг ўзи мададкор бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом КАРИМОВ

ТОШКЕНТДА ЎТАЁТГАН «ҚАРДОШЛАР УЧРАШУВИ» ХАЛҚАРО ҚУРУЛТОЙИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Тантанали анжуманда қатнашувчи зиёлилар гуруҳларининг вакиллари! Сизларни «Қардошлар учрашуви» халқаро қурултойи очилиши билан чин юракдан табриклайман. Бу учрашув бўлажак буюк ишларнинг дебочаси эканига ишонаман.

Тақдири бир, тарихи бир халқларнинг адабиёти ва маданияти, илм-фани ҳам ўхшаш бўлиши азалдан маълум. Чунки элни эл билан, халқни халқ билан боғловчи маънавий куч — мана шудир. Айниқса, ҳозирги иқтисодий, сиёсий, ижтимоий қийинчиликлар даврида қардош халқлар ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва дўстлик катта аҳамиятга эгадир. Бу йил Алматида Қозоғистонда Ўзбекистон кунлари ўтаётган кезларда кўтарилган ташаббус бугун Тошкентда ўз ифодасини топгани қувончлидир.

«Кўпчилик кўтарган юк енгил бўлади», дейди доно халқимиз. Азалдан қон-қардош, туғишган беш халқнинг адабиёт, маданият, илм-фан арбоблари биргалашиб иш юритиб, қардош халқлар ўртасида асрлардан буён давом этиб келаётган маънавий алоқаларни кучайтириб, уни янада юксакликка кўтаради, деб умид қиламан.

Қурултойнинг яхши ўтишига тилакдошман.

Қозоғистон Республикаси Президенти
Нурсултон НАЗАРБОЕВ

ТУРКИСТОН ХАЛҚЛАРИ МАДАНИЯТИ ФОРУМИ БИРИНЧИ ҚУРУЛТОЙИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Ҳурматли Туркистон халқлари маданияти форуми биринчи қурултойи қатнашчилари!

Қадрли биродарлар!

Қирғиз халқида «Қўлдаги бармоқлар бошқа-бошқа бўлгани билан бир билакка бириккан» деган нақл бор. Шу каби биз, Туркистон халқлари бир неча мамлакатда яшасак ҳам, тупланиб, бир билакка бирлашамиз. Бизнинг маданиятимиз азалдан яхлит маданият сифатида бутун жаҳонга танилган.

Сизлардек таниқли маданият ва санъат вакилларининг Тошкент шаҳрида катта форумни ўтказишга бош қўшгани мен учун ўзгача маънога эга. Бу форум орқали сизлар халқларимиз бирлигини, элларимиз иноқлигини намойиш этмоқдасиз. Зотан сиз яратган кўркам ижод намуналари ҳам бу ҳақиқатни доимо исботлаб туради.

Илдизи теран Туркистон маданиятини ўзларининг муштарак маданияти деб биладиган халқларни бирлаштиришдек эзгу мақсадингиз бизни қувонтиради, албатта.

Дунёдаги кўп ўлкаларда ана шундай кўркам ижодни, маданиятни юксалтириш орқали иқтисодий-ижтимоий масалаларда муваффақиятга эришилган. Бошқача айтганда, иқтисодиёт бўлмаса, маданият бўлмайди, маданият бўлмаса, иқтисодиёт ҳам бўлмайди. Демак, сизларнинг ушбу қурултойда бошлаган ҳаракатингиз изланиш йўлидан бораётган ёш мустақил мамлакатларни сиёсий-иқтисодий қийинчиликлардан олиб чиқишга ҳам ҳисса қўшади деб умид қиламиз!

Қурултойингиз қутлуғ бўлсин, Туркистон маданияти истиқбол сари кенг йўл олсин! «Гўзаллик дунёни қутқаради».

Қирғизистон Республикаси Президенти
Асқар АКАЕВ

«МАРКАЗИЙ ОСИЁ МАМЛАКАТЛАРИ МАДАНИЯТИ АНЖУМАНИ» ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Тожикистон Республикаси давлати ва ҳукумати «Марказий Осиё мамлакатлари маданияти анжумани» иштирокчиларига самимий табрик ва қутлов йўллаб, унинг ишига муваффақият ва зафар тилайди.

Ишонамизки, ушбу анжуман Марказий Осиё минтақасидаги халқларнинг илму маданияти, адабиёти ва маънавиятини яқинлаштириш борасида жуда муҳим ва самарали қадам бўлади.

Халқларимиз асрлар оша бир минтақада биргаликда яшаб, бир-бирларининг илмий ва маданий ютуқларидан баҳра олиб, жаҳонга минглаб олиму шоирлар ва буюк мутафаккирлар етказиб берган.

Илм ва маданият азалдан халқларимизни яқинлаштирадиган ва дўстлаштирадиган муҳим омил сифатида хизмат қилиб келган ва бу вазифани келажакда ҳам бажаражак.

Биз «Марказий Осиё мамлакатлари маданияти анжумани» иштирокчиларининг минтақадаги мустақил давлатларнинг ўзаро манфаатли ва бетараф ҳамкорлигини кенгайтириш, тинчлик ва осойишталикни мустаҳкамлаш, халқларимизнинг асрлар оша қўлга киритган маънавий ютуқларини қайта тиклашдек олий мақсадлар йўлидаги саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлаймиз.

Эзгу тилаклар ила,

Имомали РАҲМОНОВ,
Тожикистон Республикаси Президенти.

ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

21 ноябрь куни халқ депутатлари Самарқанд вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлди. Унда вилоят кенгаши депутатлари, Самарқанд вилоятидан сайланган республика Олий Мажлиси депутатлари, республика вазирликлари ва идоралари раҳбарлари қатнашди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлаб, вилоятда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш борасида қилинаётган ишларга баҳо берди.

Сессияда ташкилий масала кўриб чиқилди. П. Абдураҳмонов бошқа ишга ўтиши муносабати билан вилоят ҳокими вазифасидан озод этилди. Депутатлар Президент Ислом Каримовнинг тавсиясига биноан Ўзбекистон Республикаси адлия вазири вазифасида ишлаб келаётган А. Мардиевни Самарқанд вилояти ҳокими этиб тасдиқладилар.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Бош вазир ўринбосарлари Б. Ҳамидов, М. Усмонов, Ў. Исмоилов қатнашди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ САМАРҚАНД ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИДАГИ НУТҚИ

Муҳтарам дўстлар!

Самарқанд — бекиёс қудрати, бой тарих ва бетакрор маданияти билан дунё аҳли диққатини ўзига тортган қадимий макон. Кўҳна Туроннинг улуғ анъаналари, жаҳон цивилизацияси ривожининг муҳим даврлари бевосита шу замин билан боғлиқ. Чиндан ҳам, Самарқанд дунё тараққиётининг бешикларидан биридир. Буни Ўзбекистонга ташриф буюрган ҳар бир давлат ва сиёсат арбоби, фан ва маданият вакили алоҳида таъкидламоқда ва тан олмоқда.

Олис тарихимиз бизда миллий давлатчилик анъаналари кўп асрлар олдин шаклланганидан далолат беради. Улуғ Амир Темур давлатчилиги, унинг ўзига хос сиёсат ва бошқарувчилик усули, адолатли жамият барпо этиш йўлидаги саъй-ҳаракатлари бугунги давлатчилигимизни янги мазмун билан бойитишда муҳим аҳамиятга эга. Шу боис келгуси йили ЮНЕСКО қарори билан буюк бобомизнинг 660 йиллик тўйини бутун жаҳон нишонлайди.

Мамлакатимиз тарихан қисқа муддатда катта ютуқларни қўлга киритди. Биз мустақилликнинг ўтган йиллари мобайнида сиёсий, ҳуқуқий, иқтисодий ва маънавий жиҳатдан буюк мамлакатнинг пойдеворини қўйдик. Бутунлай янги тарихий шароитларда миллий давлатчилигимизнинг асосини яратдик. Мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлатни барпо этиш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёни тобора чуқурлашмоқда.

Дунё сиёсатдонлари Ўзбекистоннинг ички ва ташқи сиёсатини маъқулламоқдалар. Халқаро ташкилотлар Ўзбекистонда амалга оширилаётган туб ислоҳотларни қўллаб-қувватламоқдалар. Биз бутунлай янги, ўз миллий анъаналаримизга хос бўлган, халқимиз турмуш тарзи ва урф-одатларига тўғри келадиган, айни пайтда жаҳон андозаларига мос баркамол жамият қуриш тамойилларини ишлаб чиқдик.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 50-юбилей сессияси Ўзбекистоннинг дунёдаги ўрни ва янги имкониятларини яна бир бор намоён этди. Биз бу сессияда жаҳон сиёсатида бурилиш бўладиган таклифларимизни ўртага ташладик. Бу таклифлар сизларга матбуот орқали таниш.

Куни кеча якунланган Германия Федератив Республикасига сафаримиз эса Ўзбекистоннинг кенг имкониятлар мамлакати эканлиги, дунёнинг ҳар қандай давлати билан тенгма-тенг ҳамкорлик қилишга қодирлигини кўрсатди.

Бунга яна қатор мисоллар келтириш мумкин. Жумладан, яқинда Жаҳон банки раҳбари Ўзбекистоннинг иқтисодий имкониятлари, ривожланиш тамойиллари ва халқимизнинг турмуш тарзи билан танишди ва тажрибамизни ижобий баҳолади.

Шу кунларда дунёнинг обрўли сармоядорлари, энг ривожланган мамлакатларнинг таниқли ишбилармонлари ва иқтисод билан боғлиқ бўлган қатор халқаро ташкилотларнинг раҳбарлари Ўзбекистон билан қизиқишмоқда. Бу мамлакатимизнинг халқаро нуфузи тобора ошиб бораётганидан, **унинг ҳақиқатдан ҳам келажаги буюк эканлигидан далолат беради.**

Дарҳақиқат, бугунги Ўзбекистон жаҳон давлатчилиги анъаналари, халқаро сиёсат ва дунё ижтимоий-сиёсий жараёнларини инсонпарварлик ғоялари билан бойитиш борасида ўзига хос йўлдан бормоқда.

Мамлакатлараро, минтақалараро, қитъалараро муносабатларни юксак сиёсий маданият, шарқона ахлоқ-одоб ва олий даражадаги тафаккур мезонларига таянган музокаралар йўли билан ҳал этиш каби принципиал таклифлар билан чиқмоқда. Дунё муаммоларини ечиш ва ер юзида тинчлик ҳамда хавфсизликни таъминлашда энг замонавий усулларни қўллаш — ҳар қандай чигал масалаларни юзма-юз мулоқот ва фикр алмашиш йўли билан ҳал этиш каби ғоят инсонпарвар тамойилларнинг амал қилишини таклиф этмоқда. Бу эса Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятида тутган ўрнини, нуфузини, қолаверса, халқаро сиёсатда умуминсоний қадриятларга таянганлигини кўрсатади.

Энди келажакка қатъий ишонч билан қараб мавжуд имкониятлардан кўпроқ фойдаланиш, ислоҳотлар самарадорлигини янада ошириш кераклигини ҳаёт тақозо этмоқда.

Мамлакатимизда иқтисодий ислоҳотларнинг иккинчи босқичи бошланди. Бу ўз навба-

(Давоми 2-бетда).

ҚАРДОШЛАРНИ БИРЛАШТИРГАН ҚУТЛУҒ ҚУРУЛТОЙ

21 ноябрь куни Тошкентдаги муҳташам «Туркистон» саройида Марказий Осиёда истиқомат қилаётган қардош халқлар вакилларининг қурултойи тантанали равишда очилди.

Қурултой унда иштирок этиш учун келган қардошларимиз — Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон республикалари вакиллари бўлмиш таниқли адиблар, олимлар, маданият ва санъат арбобларининг улуғ мутафаккир ва шоир Алишер Навоий ёдгорлиги пойига гулчамбар қўйиб, буюк бобокалонимиз руҳини ёд этишдек ибратли зиёрат билан бошлангани бежиз эмас. Зотан, ҳазрат Навоий бундан 600 йилча илгари кўҳна Турон замини халқлари маданиятларининг муштараклигини, тарихи ва тақдири узвийлигини тараннум этган, ана шу ҳамжиҳатлик ва муштараклик ғояларини тарғиб қилган улуғ башоратгўй сиймодир.

Қурултойни ташкилот қўмитасининг раиси, таниқли қирғиз ёзувчиси Чингиз Айтматов қисқача кириш сўзи билан очди.

Анжуманда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов, Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев, Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев ва Тожикистон Республикаси Президенти Имомали Раҳмоновнинг қурултой қатнашчиларига табриклари ўқиб эшиттирилди.

Қурултойда анжуман ташкилот қўмитасининг раиси Чингиз Айтматов маъруза қилди.

— Биз Тошкентга ўзимизнинг ташвиш ва муаммоларимизни, орзу ва истакларимизни, энг яхши нияту режаларимизни биргаликда, баҳамжиҳат муҳокама қилиш учун, қолаверса, Марказий Осиё минтақаси замонавий маданиятининг бугунги аҳволини таҳлил этиш ҳамда ягона бир фикрга келиш, ибратли хулосалар чиқариш учун тўпландик, — деди Чингиз Айтматов. — Сўнгги пайтда Марказий Осиё деб атала бошлаган маҳобатли ҳудуд нафақат жўғрофий, балки тили, дини, тарихи ва келажагининг яхлитлиги жиҳатидан ҳам ягона ва бир бутун макондир. Бизни олис тарихдан ташқари совет тузуми даври билан боғлиқ тақдиримиз ва бу собиқ тузумдан орттирган муаммоларимизнинг умумийлиги ҳам бирлаштириб туришини унутмаслигимиз керак.

Ч.Айтматов бу улкан муаммоларни минтақа халқлари фақат биргаликда, баҳамжиҳат ва аҳил бўлганликларидагина ҳал қилиш мумкинлигини алоҳида таъкидлади. Шу жиҳатдан олиб қаралганда Марказий Осиё маданият арбобларининг бошини қовуштириш сари кенг йўл очган бугунги Тошкент қурултойининг аҳамияти жуда каттадир.

Маъруза юзасидан қурултой делегатлари — Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ ёзувчиси Тулепберген Каипбергенов, Қозоғистон халқ ёзувчиси Абдижамил Нурпеисов, Қирғизистон маданият ишлари вазири Чолпонбек Базарбаев, Тожикистон Фанлар академияси академиги Муҳаммад Осимов, қозоғистонлик таниқли шоир Мухтор Шаханов ва бошқалар сўзга чиқди.

Анжуман қатнашчилари минтақа илмий-адабий жамоатчилиги халқаро ҳаракати — «Марказий Осиё мамлакатлари халқлари маданият арбоблари ассамблеяси»ни тузиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Шундай қилиб, Марказий Осиёда минтақа маданияти ва санъати ривожига ҳисса қўшиш учун бел боғлаган янги бир тузилма — ҳукуматга алоқадор бўлмаган ташкилот дунёга келди.

Делегатлар ассамблея раҳбарлигига кўрсатилган номзодлар учун овоз бердилар. Атоқли адиб Чингиз Айтматов ассамблея президенти, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил Ёқубов биринчи вице-президент этиб сайланди.

Қурултой аҳли Марказий Осиё халқлари маданият арбобларига мурожаатнома қабул қилди.

Анжуман сўнгида беш республика санъат усталарининг катта концерти намойиш этилди.

(ЎзА).

ҲАМКОРЛИКНИНГ АМАЛИЙ БОСҚИЧИ

Амалий ташриф билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Молдова Бош вазири А. Сангели бошчилигидаги делегация аъзолари билан Бош вазир А. Муталов раҳбарлигидаги Ўзбекистон ҳукумати делегацияси ўртасида 21 ноябрь куни музокаралар бўлиб ўтди.

Музокаралар чоғида Ўзбекистон билан Молдова ўртасидаги дўстона муносабатлар тобора мустаҳкамланиб бораётгани қайд этилди. Томонлар ўзаро манфаатли ҳамкорликни янги босқичга кўтариш учун тўла ҳуқуқий асос яратилганини таъкидладилар. Бунга мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг шу йил март ойида Молдова Республикасига давлат ташрифи чоғида асос солинган эди. Ушбу ташриф давомида икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришга омил бўлувчи талай ҳужжатлар имзоланган бўлиб, улар бугунги кунда ҳаётга кенг татбиқ этилмоқда. Музокараларда Ўзбекистон билан Молдова ўртасида иқтисодий, маданий ва бошқа соҳалардаги ҳамкорликни янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди. Савдо-иқтисодий алоқаларни кенгайтириш масаласи музокаралардаги бош мавзулардан бири бўлди.

Учрашув якунида ҳукуматлараро ҳужжатларни имзолаш маросими бўлиб ўтди. Бош вазирлар А. Муталов ва А. Сангели Ўзбекистон билан Молдова ҳукуматлари ўртасида сармояларни ўзаро рағбатлантириш ва ҳимоялаш ҳақидаги битимга имзо чекдилар. Сайёҳлик соҳасида ҳамкорлик қилиш ҳамда халқаро автомобил қатнови тўғрисидаги ҳукуматлараро битимларни эса Ўзбекистон Бош вазири ўринбосари К. Раҳимов ва Молдова Бош вазири ўринбосари В. Кунев имзолади.

Музокаралар чоғида Молдованинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Н. Дудзу ҳозир бўлди.

Молдова ҳукумати раҳбарининг мамлакатимизга амалий ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА)

ХОТИН-ҚИЗЛАР ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

21 ноябрь куни Тошкентда Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг ўн биринчи пленуми бўлди. Республика Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг раиси Д. Ғуломова пленумни кириш нутқи билан очди. У Президент Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китоби республика хотин-қизлар ташкилотлари ишида дастуриламал эканини таъкидлади.

Пленумда хотин-қизларнинг Пекинда бўлиб ўтган умумжаҳон конференцияси якунлари кўриб чиқилди, «Меҳнат кодекси» Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси, ташкилий масалалар муҳокама қилинди.

Қабул қилинган қарорда хотин-қизлар ташкилотларининг республикада ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда, Пекинда қабул қилинган иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий фаолиятга хотин-қизларни кенг жалб этишга қаратилган декларация бажарилишини таъминлаш борасидаги ишларини кучайтириш зарурлиги уқтирилган. «Меҳнат кодекси»нинг лойиҳасига қўшимчалар киритиш, шунингдек хотин-қизларнинг Ўрта Осиё минтақа конференциясини ўтказиш тўғрисида таклифлар киритилди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ САМАРҚАНД ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИДАГИ НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

тида макроиқтисодиётни барқарорлаштириш, инфляция суръатларини пасайтириш, миллий валютани мустаҳкамлаш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш сингари кенг миқёсли муаммоларни ҳал қилишни талаб этади.

Биз бугун айни шу нуқтаи назардан Самарқанд вилоятида амалга оширилаётган ишларга баҳо бермоқчимиз. Негаки, Самарқанд ишлаб чиқариш имкониятлари, ақлий ва меҳнат ресурслари жиҳатидан мамлакатимизда Тошкентдан кейинги иккинчи ўринни эгаллайди. Бу вилоят халқ хўжалигининг тараққиёти бевосита бутун мамлакат равнақига кучли таъсир этиши билан муҳим аҳамиятга эга.

Маълумки, Самарқанд вилоятида сўнгги йиллар мобайнида ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, халқ хўжалигининг барча соҳаларини ривожлантириш борасида бир қанча ишлар амалга оширилган. Чунончи, халқ хўжалиги тармоқларида иқтисодиётнинг кўп қиррали шакллари пайдо бўлмоқда, кўпчилик саноат корхоналари, савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, хўжаликлар давлат тасарруфидан чиқарилган. Вилоятда замонавий савдо ва маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари учун бинолар қурилиши, ободонлаштириш ишлари сезиларли даражада амалга ошириляпти.

Вилоят ҳаётида эришилган ютуқлар ва меҳнат натижалари, албатта, мавжуд. Буни ҳеч ким инкор қилолмайди.

Лекин бугунги учрашувимизнинг мақсади йўл қўйилган камчиликларнинг асосий сабаблари ва илдизлари ҳақида, мутасадди раҳбар ва ходимларнинг масъулияти ҳақида бўлиши керак. Нимага деганда, кейинги йиллар давомида Самарқанд вилояти ҳаётида анча ташвишли ҳолатлар ва воқеалар содир бўлмоқда. Бунга эътибор бермаслик, лоқайдлик билан қараш мумкин эмас.

Бугунги Самарқанд вилоятида, шаҳар ва туманларида мавжуд бўлган вазиятни, иқтисод, унинг тармоқларининг ривожланишини холисона таҳлил қилганда, кўпгина жиддий нуқсон ва камчиликларга йўл қўйилганини кўриш мумкин.

Кўп соҳаларда, кадрлар, раҳбарлар фаолиятида талабчанлик кескин пасайиши, хўжакўрсинчилик ҳолатлари кўзга ташланади.

Бугунги энг долзарб масала — ислоҳотларнинг бориши, уларнинг ҳаётга татбиқ қилиниши қониқарли эмас.

Вилоятда бозор муносабатларини шакллантириш борасида 74 фоиз корхоналар давлат тасарруфидан чиқарилган. Қишлоқ хўжалигида 1,9 минг деҳқон хўжаликлари ташкил этилиб, кичик ва хусусий корхоналар сони 3 мингга етди. Лекин шунга қарамасдан, ислоҳотларни амалга ошириш ишларида сусткашлик, бепарволик, ҳар хил поғоналарда тўсқинлик ҳоллари юз бераётгани яққол сезилиб турибди.

Ташкил этилган 323 ҳиссадорлик жамиятидан фақат 37 ҳиссадорлик жамияти ўз акцияларини сотган, бу эса бор-йўғи акциядорларнинг 11,5 фоизини ташкил этади. Бу республика миқёсида энг паст кўрсаткичдир. Республика фонд биржасида акцияларни сотиш масалалари умуман вилоят раҳбарларининг назаридан четда қолиб, бу кўрсаткич жорий йилнинг ўтган 10 ойида 9 фоизни ташкил қилади, холос.

Ургут, Пастдарғом, Нарпай, Оқдарё, Булунғур, Жомбой, Каттақўрғон туманларида акцияларни биржаларда сотиш ташкил этилмаган ва бу борада раҳбарларнинг саъй-ҳаракати сезилмаяпти. Бугунги кунда 42 ҳиссадорлик жамияти очиқ турга айлантирилмаган.

«Ким ошди» савдосига қўйилган кўчмас мулк, ер участкалари сотилиши масаласига Каттақўрғон шаҳри (Б. Зокиров), Нарпай (С. Бобомуродов), Пастдарғом (Ш. Эсонов), Пахтачи (Ч. Норбўтаев), Қўшработ (М. Қўшбоев) туманлари ҳокимликлари ўта совуққонлик билан қарашмоқда.

Чорва фермаларини хусусийлаштиришда, деҳқон хўжаликларини ташкил этишда маҳаллий ҳокимиятлар ўз таъсирини кўрсатмасдан четда қолишган. Янги мулкдорлар ҳуқуқий жиҳатдан ҳеч қандай ҳужжатга эга эмаслар. Ташкил қилинган кўп ташкилотлар назоратсизлик оқибатида ўз фаолияти жараёнида дастурий йўналишини ўзгартириб, оддий тижорат-фирма дўконларига айланиб қоляпти.

Чет эл инвестицияларини жалб этиш, қўшма корхоналар тузиш ишлари ҳам қониқарсиз аҳволда. Ташкил этилган 92 қўшма корхонанинг ярмидан кўпи мутлақо фаолият кўрсатмаяпти.

Иқтисод ривожида йўл қўйилган оқсоқлик, аввалам бор, ишлаб чиқариш, саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги тараққиётида кўзга ташланмоқда.

Вилоятда 1994 йилнинг шу давридагига қараганда ишлаб чиқаришнинг пасайиши давом этмоқда: саноат маҳсулоти **81,5 фоиз**, халқ истеъмоли моллари **77,5 фоизни** ташкил қилди. Вилоятнинг **152** корхонасидан **101** таси ишлаб чиқариш суръатини пасайтириб юборган, улардан **30** корхона 1994 йилнинг 9 ойидагига қараганда икки баравар кам маҳсулот ишлаб чиқарди.

Гўшт ишлаб чиқариш **27 фоизга**, сут маҳсулотлари — **52**, қандолатчилик — **69**, ип газламалар — **70,** шойи — **36**, трикотаж буюмлари — **45** фоизга камайиб кетди. Ишлаб чиқарилган **723 млн. сўмлик маҳсулот** сотилмасдан турибди.

Сўнгги йиллар мобайнида капитал қурилиш соҳасида сезиларли даражада ижобий ўзгариш йўқ. **Мактабларнинг ишга туширилиши ўтган йилга нисбатан 50 фоизга камайиб кетган. 1995 йил мобайнида вилоят бўйича ўзлаштирилган капитал маблағларнинг атиги — 1-2 фоизи соғлиқни сақлаш ва халқ таълими соҳасидаги қурилиш ишларига сарфланган.**

Капитал маблағларни ўзлаштириш Булунғур, Қўшработ, Жомбой, Пойариқ туманларида икки баробар камайиб кетган. Вилоятда якка тартибда уй-жой қурилиши учун қарз сўраб мурожаат қилган **9 минг фуқародан 1 минг 700 кишига 19,1 млн. сўмлик маблағ берилган, холос.**

Ҳурматли биродарлар!

Маълумки, аҳолини тоза ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлаш ижтимоий соҳа муаммоларини ҳал этишнинг муҳим бўғинидир. Кейинги икки йил ичида мамлакатимизда бу соҳада кенг миқёсли ишлар амалга оширилди. Ҳатто айрим мутахассисларнинг фикрича, ана шу икки йил ичида бажарилган ишлар кўлами яқин ўтмишимиздаги 15-20 йиллик иш ҳажмидан ортиқроқдир. Бу гапларда жон бор. Ташкилот ва муассасаларга эркинлик берилди. Маҳаллий ҳокимият органлари раҳбарлигида улар ўз маблағлари ҳисобига водопровод ва табиий газ шохобчаларини кенгайтирмоқдалар. Ташаббускорлик, уддабурронлик ўз самарасини бермоқда.

Бироқ Самарқандда бу борада амалга оширилаётган ишлар ачинарли аҳволда.

Вилоятнинг 30 фоизга яқин аҳолиси тоза ичимлик суви билан таъминланмаган. Умуман олганда, вилоят аҳолисининг 73 фоизи табиий газдан фойдаланмоқда, лекин **қишлоқ ҳудудларида газлаштириш фақат 63 фоизни ташкил этади**. Шунга қарамасдан вилоят раҳбарияти жорий йилда газ ва сув таъминоти ишларини суст олиб бормоқда.

Ҳозирги кунда вилоятдаги 2060 қишлоқнинг 43 фоизи табиий газ ва марказлашган ичимлик суви билан таъминланмаган. Қўшработ, Ғўзалкент, Иштихон ва Оқдарё туманларида табиий газ таъминоти вилоятдагига нисбатан 4-5 марта камдир.

Вилоятдаги **экологик аҳвол** йил сайин ёмонлашиб бормоқда, очиқ сув ҳавзаларига чиқиндилар ташланмоқда, ахлатни қайта ишлаш заводи кўп йиллардан бери ишга туширилган эмас. Вилоят мутасадди раҳбарлари бу масалага жиддий эътибор бераётганлари йўқ.

Молия, банк тизимини такомиллаштириш борасида, республика миқёсида кенг кўламли амалий ишлар олиб борилмоқда. Лекин вилоятнинг молия масалаларини таҳлил қилганда йўл қўйилаётган тартибсизликлар йилдан-йилга авж олиб бораётгани яққол кўзга ташланади.

Шу йилнинг 9 ойида назорат-тафтиш бош бошқармаси томонидан корхона, ташкилот ва муассасаларнинг молия-хўжалик **фаолиятлари бўйича 586 марта тафтиш ва текширишлар ўтказилди.**

Аниқланган зарар 1994 йилнинг шу даврига нисбатан 15 баравар ёки 10,1 млн. сўмга ортган, шундан **262** та ташкилотларда **3,6 млн. сўмлик** камомад ва ўғирлик содир этилган. Бу эса ўтган йилнинг 9 ойига нисбатан 8,6 мартага кўп.

Масалан, Каттақўрғондаги Улуғбек номли «Ёғ-мой» ҳиссадорлик жамиятида маҳсулот сотишда тегишли назорат ўрнатилмаганлиги сабабли моддий жавобгар шахс Н. Тожиев 17,8 тонна ёки 464 минг сўмлик ёғ камомадига йўл қўйган.

Жорий йилнинг 9 ойида вилоят бўйича муомалага қўшимча **1,2 млрд. сўм** жалб этилган. Вилоятда **эмиссия миқдори 5,6 фоиз қилиб белгиланган ҳолда Нуробод, Ғўзалкент, Иштихон, Челак ва Пойариқ туманларида бу кўрсаткич 60-90 фоизни ташкил қилади.** Умуман вилоятда эса эмиссия миқдори 29 фоизни ташкил қилади, бу республиканинг ўртача кўрсаткичидан 7,9 фоиз юқори даражада қайд этилган.

Касса тартибини бузиш, маблағларни ноаниқ йўналишда ишлатиш вилоятда оддий ҳолга айланган. Шу турдаги ноқонуний операциялар натижасида шаҳар ва туманларда 25 млн. сўмлик маблағ ноўрин сарфланишига йўл қўйилган.

Ташкилот ва корхоналарнинг умумий дебитор қарзлари 4,1 млрд. сўм, кредитор қарзлари 3,9 млрд. сўм бўлиб, унинг пасайиш даражаси сезилмаяпти. Ўз ишини ижобий томонга ўзгартирмаган 15 корхона ва ташкилот касодга учраши кутилмоқда. Шунингдек, «Ўзбексавдо» уюшмасига қарашли 5 та ташкилот тамомила касодга учради.

Банк тизимидан унумли фойдаланиш, олинган қарзларни вақтида қайтариш, ташкилотларнинг бир-бири билан ҳисоб-китоб қилиши, корхоналарнинг молиявий аҳволидан хабардор бўлиш каби долзарб масалаларга вилоят ҳокимияти томонидан эътибор берилмаган.

Хусусий ва тижорат тузилмалари вилоят марказий банкининг инкассация аппарати билан шартномалар тузмаганликлари учун савдодан тушадиган нақд пулларни банк кассаларига тўлиқ топширмаяптилар. Натижада, аҳолига иш ҳақи ва нафақаларни ўз вақтида беришда кўп муаммолар туғилмоқда. **Шу йилнинг 1 октябригача бўлган маълумотга кўра тўланмаган иш ҳақи ва нафақаларнинг миқдори 281 миллион сўмни ташкил этади.**

Мулк эгалари давлат солиқлари ҳақидаги қонунни бемалол бузиб, ўғрилик, талон-торожликка йўл қўймоқдалар. Вилоятда бугунги кунда 14 солиқ туридан 5 тури бўйича режа бажарилмаган.

1994 йилда 5319 та ташкилот ва юридик шахслар текширилган, шундан 1694 тасида солиқ қонунлари бузилган бўлса, жорий йилнинг 9 ойи мобайнида вилоят бўйича 4300 текширишдан 734 тасида солиқ қонунлари қўпол равишда бузилгани аниқланди. Бу корхоналардан бюджетга 43,5 млн. сўм қўшимча кирим қилинди. 191 та тафтиш ҳужжатлари маъмурий органларга тергов учун жўнатилди.

Албатта, назоратни кучайтириш, молиявий муносабатларда қонун устуворлигини таъминлаш муҳим аҳамият касб этади. Бироқ бу масаланинг бир томонигина, холос. Агар банк тизимидан унумли фойдаланиш зарур бўлса, олдин қонунбузарликка йўл қўймаслик йўлларини излашимиз, қонунга ҳурмат билан қараш ва унга қатъий амал қилиш каби маънавий-ахлоқий жиҳатларга кўпроқ эътибор бериш керак, деб ўйлайман.

Агар ҳар бир киши ўз жойида, ўз хизмати доирасида қонунга амал қилиб яшашни ҳаёт тарзига, меҳнатга муносабатнинг ахлоқ нормаларига айлантира олсагина ортиқча назоратга ҳожат қолмайди.

Сиз, азиз дўстлар, шу залда ўтирганларнинг ҳар бири қайсидир муҳим участканинг раҳбарисиз. Бу гаплар энг аввало сизларга, ундан кейин эса сизлар орқали барча хизматчиларга тегишли.

Энди маиший хизмат соҳасидаги айрим муаммолар ҳақида икки оғиз сўз. Айниқса, қишлоқ аҳолисига маиший хизмат кўрсатиш талаб даражасида ташкил этилмаган. Пойабзал тикиш ва таъмирлаш, маданий-маиший асбоб-ускуналарни, кир ювиш, мебелларни таъмирлаш, кимёвий тозалаш, ижарага бериш бўйича маиший хизмат турлари кескин камайди. Вилоят «Маишийхизмат» уюшмаси республика тармоқ корхоналари орасида охирги ўринлардан бирида турибди.

Кимёвий тозалаш хизмати Булунғур, Ғўзалкент, Пойариқ, Каттақўрғон, Қўшработ туманларида умуман ташкил қилинмаган. Кир ювиш, бичиш-тикиш, прокат хизмати мавжуд туманларнинг ярмида умуман фаолият кўрсатаётгани йўқ. Қишлоқларда аҳолига маиший хизмат кўрсатишнинг умумий аҳволи таҳлил қилинганда, Жомбой туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалигининг 5 та қишлоғида ҳаммом, музлатгич, телевизор, радио таъмирлаш устахоналари йўқлиги аниқланди.

Челак, Пойариқ, Оқдарё туманларининг аксарият қишлоқларида ҳатто сартарошхоналар ҳам йўқ. Бу ана шу туманларда турмуш маданиятининг нақадар ночорлигидан ва ҳатто аянчли эканлигидан далолат бермайдими?

Сартарошхона қурилиши ё қайсидир пойабзал таъмирлайдиган, бичиш-тикиш шохобчаларини қуриш ишига мамлакат Президенти аралишиши керакми?

Булар учун жавобгар шахслар ана шу залда ўтиришибди. Туман ҳокимлари учун шу аччиқ дашномларни эшитиш ёқимлими?

1995 йилнинг 9 ойи давомида аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш жон бошига 300 сўмни ташкил этди. Бу республика ўртача кўрсаткичидан 32 фоиз камдир.

Вилоятда аҳоли сони ҳар йили 40-50 минг кишига кўпаяётган бир даврда аҳолини ижтимоий фойдали иш билан таъминлашга етарли эътибор берилмаяпти. Иш сўраб мурожаат қилувчилар кўпаймоқда.

Жорий йилнинг ўтган даврида 12,3 минг нафар ёрдам сўраганларнинг 50 фоизидан ортиғининг талаби қондирилмади.

Вилоятнинг қишлоқ жойларида аҳолини иш билан банд қилиш масаласи асосий муаммо бўлганлигига қарамасдан, 2060 қишлоқнинг 1248 тасида, яъни 61 фоизида кичик корхоналар ҳанузгача ташкил қилинмаган.

Узоқ-узоқ қишлоқларда яшовчи деҳқон бузилиб қолган телевизорини ёки музлатгичини от-аравага юклаб туман марказидан уста топа олмай шаҳарга қатнаши керакми?

Агар шаҳарда — вилоят марказида ҳам маиший хизмат ана шундай аҳволда бўлса-чи? Унда қаёққа борсин?

Пул эмиссияси хусусида кўп гапирамиз. Пулли хизмат соҳасини кенгайтириш — эмиссиянинг олдини олишнинг муҳим йўлларидан бири. Бунинг учун ҳар бир қишлоқда, ҳар бир аҳоли яшайдиган манзилда радио-телевизор тузатадиган, электр асбобларини таъмирлайдиган устахоналар қуриш керак. Одамлар бир кўча нарига ўтмасданоқ бутун эҳтиёжини қондирадиган, беминнат хизматдан фойдаланадиган бўлсин.

Нега бизнинг қишлоқларимизда суратхоналар йўқ? Кир ювиш ва тозалаш муассасаларини ташкил этиш қийинми?

Ҳамма гап хўжалик ва ташкилот раҳбарларида, уларнинг ташаббускорлиги ва янгича ишлашга иштиёқмандлигида.

Раҳбар ташкилотчи бўлса, сезгир ва эпчил бўлса, имконият излайди. Бу мисоллар жойларда боқимандаликка, ўзибўларчиликка кўникиб кетган, эскича иш қолипидан чиқолмаётган раҳбарлар ишлаётганидан далолат беради.

Ахир минг кишилик жамоадан ўнта йигит-қизни маиший хизматнинг турли соҳалари бўйича мутахассисликка тайёрлаш шунчалик қийинми?

Тегишли асбоб-ускуналарни келтириб, қулайроқ жойда ўрнатиш катта ақл ёки меҳнат талаб қиладиган иш эмас-ку? Аҳолига хизмат кўрсатиш йўли билан ҳам уларнинг оғирини енгил қилиш, ҳаётига янги мазмун бериш, кайфияти ва руҳиятини кўтариш мумкин. Айни пайтда у жамият умумий маданий қиёфасини ҳам белгилайди.

Яна бир масалага — алоқа хизматига диққатингизни тортмоқчиман. Жуда кўп туманларда бу масалага умуман эътибор берилмайди. Телефонлари унча-мунча мавжуд бўлган жойларда ҳам одамларнинг узоғини яқин қилиш ўрнига кўпроқ асабини ишдан чиқаришдан бошқа нарсага ярамайди. Умуман олганда, ҳар бир хонадон телефон хизматидан баҳраманд бўлмоғи керак. Бу ҳам пулли хизматнинг бир тури.

Халқимиз меҳнаткаш, меҳнатга ижодий ёндошадиган, тадбиркор ва бунёдкор халқ. Унга имконият керак, холос.

Бу — масаланинг биринчи томони. **Иккинчи томони — ҳуқуқий кафолат.** Айни пайтда мамлакатимизда ана шу иккинчи жиҳатнинг асоси яратилган. Меҳнат қиламан, ишлайман, интиламан, бунёд этаман деган кишига ҳар томонлама ҳуқуқий кафолат берилган.

Бироқ кўп жойларда аҳоли турли расмиятчилик ва тўрачилик иллатларига дуч келмоқда. Таъмагирлар, назари паст кимсалар **«Сендан угина, мендан бугина» қабилида иш тутиб, одамларнинг ташаббусларини бўғишмоқда.**

Демак, юқорида айтганимиздек, масаланинг биринчи томони — маънавий-ташкилий жиҳатлари маҳаллий ҳокимият органлари доирасида оқсаб қолмоқда.

Лекин бошқа соҳаларга нисбатан, вилоятда энг ачинарли аҳвол — барчамизни боқадиган, халқимизнинг ризқ-рўзини берадиган қишлоқ хўжалиги тармоқларида. **Вилоятда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва давлатга сотиш топшириқлари сўнгги уч йил ичида сурункасига бажарилмади.**

Шу давр мобайнида пахта етиштириш ва сотиш **110 минг тоннага камайди.** Вилоятда пахта тайёрлаш режаси бу йил ҳам уддаланмади. Пахта етиштирувчи 11 тумандан атиги 4 таси йиллик режани бажарди.

Пахтачиликдаги бундай орқага кетишларнинг асосий сабаблари **қишлоқ хўжалиги вилоят раҳбарлари учун бамисоли бир ўгай соқага айланиб қолгани**, хўжалик, туман ва вилоят раҳбарларида ташкилотчилик, тадбиркорлик савиясининг пастлиги билан изоҳланади.

Вилоят, туман ҳокимлари, қишлоқ хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари республикада ғалла мустақиллигига эришиш йўлида олиб борилаётган давлат сиёсатини тўғри англаб етмай, бу ишга ўта масъулиятсиз муносабатда бўлмоқдалар.

1993—1994 йиллардаги режанинг барбод бўлишига қарамай, бу йил ҳам мўлжалланган мақсадга эришиш учун **90 минг тонна дон кам етиштирилди. Гектар бошига белгиланган 19,4 центнер ўрнига 15,9 центнер ҳосил олинди.**

Суғориладиган ердан олинган ҳосил Челак, Булунғур, Ғўзалкент туманларида 24—27 центнердан, лалми ерлардан Каттақўрғон ва Пахтачида 4,4, Қўшработ ва Пойариқда 4,9, Нурободда 5,6 центнердан ошмади. Бундай ҳолни қандай изоҳлаш мумкин?

Шу билан бирга вилоят ҳокимининг шахсан назоратсизлиги туфайли дон маҳсулотлари ҳиссадорлик уюшмаси (директори Р. Аҳмедов) томонидан хўжаликлар билан давлат режасидан ошиқча қабул қилинадиган дон учун эркин нархда сотиб олиш бўйича шартнома атиги 3,3 минг тоннага тузилган. **Топшириққа нисбатан давлатга ғалла сотиш 80 фоизга бажарилди.**

Ғалла йиғим-терими даврида маъмурий орган ходимлари томонидан 101 та қонунбузарлик ҳолатлари аниқланиб, шундан 25 таси бўйича жиноий иш қўзғатилган.

Иштихон тумани «Меҳнат — роҳат» жамоа хўжалигидаги деҳқон хўжалиги бошлиғи С. Отахонов 16,3 тонна донни ўғирлаётганда қўлга тушди. Ҳозирги пайтда тергов ишлари олиб борилмоқда.

Бу вилоят раҳбарларининг ва ғалла йиғим-теримига жавобгар бўлган шахсларнинг масъулиятсизлиги, лоқайд ва келишувчилиги оқибати эмасми?

Шаҳар аҳолисини нон маҳсулотлари билан таъминлаш учун ким масъул? **Нима учун биз енгил-елпи йўллар қидирамиз? Қачон ҳақиқатга тик қарашга ўрганамиз?**

Ўтган йили 1992 йилга нисбатан 126 минг тонна сабзавот, 32 минг тонна полиз маҳсулотлари, 2,7 минг тонна картошка кам тайёрланди.

Вилоятда чорвачилик соҳаси салмоқли ўринни эгаллаб турганлигига қарамасдан бу муҳим тармоқ ҳамон оқсаб қолмоқда. Бунинг асосий сабаблари, **биринчидан,** хусусийлаштирилган чорвачилик фермаларида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишни бозор муносабатлари даражасида олиб борилмаётганлиги бўлса, **иккинчидан**, чорва молларининг талаб даражасида озиқлантирилмаётганлиги, наслчилик ишларининг тўғри ташкил қилинмаганлиги, зоотехник ва ветеринария хизматларининг мутлақо талабга жавоб бермаётганлиги оқибатида моллар бош сони ва уларнинг маҳсулдорлиги камайиб кетган. Халқ истеъмоли учун асосий маҳсулот гўшт ва сут ишлаб чиқариш ҳажмлари аввалги йилларда эришилган кўрсаткичлардан ҳам пасайиб кетган.

Вилоят агросаноат мажмуига (А. Қаландаров) қарашли хўжаликларнинг асосий қисми оғир иқтисодий аҳволда бўлиб, ҳозирги кунда дебитор қарзлари 1,9 миллиард сўмни, кредитор қарзлари 1,6 миллиард сўмни ва банкдан ссуда қарзлари эса 520 миллион сўмни ташкил этади.

Белгиланган режалар бажарилмаганда бундай инқирозга тушиш табиийдир. Бундай ҳолатлар ҳақида, уларнинг сабаб-илдизлари ҳақида кўп гапирамиз. Мулк эгасини топмагунча, ерга ҳақиқий эгалик ҳуқуқи қўлга киритилмагунча кўзланган мақсадга етиб бўлмаслиги ҳақида кўп гапирамиз.

Нима, Самарқандда ўрганишга арзигулик, эргашса бўладиган тажрибалар йўқми? Мисол учун Самарқанд туманида амалга оширилаётган ишлар, халқ хўжалигини ислоҳ қилиш борасида тўпланган тажрибалар ўрганилса бўлмайдими?

Туман ҳокими (Р. Ҳакимова) ўз атрофида эпчил ва ҳозиржавоб кадрларни тўплагани, ташкилот ва хўжалик раҳбарлигига ҳар томонлама етук, ислоҳотлар моҳиятини тушунадиган одамларни танлаб қўйгани учун ҳам бу ерда ўрнак бўларли ишлар амалга ошириляпти.

Вилоят деҳқонларининг ўзига хос деҳқончилик анъаналари, асрлар давомида шаклланган тажрибалари ва ўз иқлим шароитидан келиб чиққан деҳқончилик мактаби мавжуд. Қани бу тажрибалар? Бу улуғ ва муқаддас мактаб сабоқлари қаерда қолди? Нега биз уларни унутишимиз керак? Биздаги масъуллик, фидойилик, эртаги кун олдидаги жавобгарлик ҳислари қаерда қолди?

Ҳурматли вилоят ноиблари ва фаоллари!

Республика ҳукумати ва давлатимиз соғлом авлодни тарбиялаш, вояга етказиш сиёсатини ҳозирги куннинг энг долзарб масаласи қилиб қўяётган бир пайтда, аҳоли саломатлигини сақлаш ва мустаҳкамлаш борасида вилоятда олиб борилаётган ишлар талабга жавоб бермайди.

Сурункасига бир неча йил давомида ўткир ичак касаллиги, вирусли гепатит, тиф ва паратиф каби юқумли касалликлар мамлакат кўрсаткичларидан ҳам 2-3 марта ортиқдир.

Вилоятдаги 20 ёшгача бўлган оналарнинг туғиш давридаги ўлими республикада энг юқори даражада туради. Оналар ва болалар ўлимининг олдини олиш учун бор имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаган, натижада оналар ўлими республика кўрсаткичидан ҳам 15 фоиз юқори туради.

Чақалоқлар ўлимининг 70 фоизидан зиёди ўз вақтида тиббий хизмат кўрсатилмаганлиги натижасида содир бўлган. Сил ва рак касалликлари даволаш ҳеч қандай натижа бермайдиган ҳолга келиб қолгандагина аниқланмоқда.

Тиббиёт муассасаларининг моддий-техника аҳволи ташвишли ҳолда. Тиббий ускуналарга бўлган эҳтиёж қондирилмаган, эҳтиёт қисмларнинг етишмаслиги сабабли қатор ускуналардан фойдаланилмаяпти. Вилоятда мавжуд **1091** қишлоқ врачлик амбулаторияси ва фельдшерлик-доялик пунктларининг 34 фоизи ичимлик суви билан таъминланмаган, уларнинг атиги 7 фоизи махсус замонавий биноларга жойлаштирилган, 78 фоизида телефон алоқаси йўқ. Бу эса беморларни даволашда салбий таъсир кўрсатмоқда.

Шу билан биргаликда аҳоли соғлиғини сақлаш, соғлом авлодни тарбиялаш ва вояга етказиш борасидаги давлатимиз юритаётган сиёсатни амалга оширишга вилоят, шаҳар ва туманлар ҳокимлари, соғлиқни сақлаш муассасалари раҳбарлари (Ж. Эшқобилов) жиддий эътиборни қаратмаяптилар. Нима деганда раҳбарларнинг аксарияти ана шу туманлар марказларида яшайди-да. Шунинг учун, эҳтимолки, олис қишлоқлардаги аҳоли соғлиғи учун ҳам жон куйдирмайди, уларнинг ташвишига бефарқ қарайди.

Мактаб, халқ таълими ислоҳоти бўйича олиб борилаётган ишлар ҳам қониқарли эмас. Кўплаб аниқ фанлар бўйича ўқитувчилар етишмайди. Мактаблар таъмирлашга муҳтож, моддий — техника базаси жиддий эътиборни талаб қилади.

Ҳозирда вилоят бўйича 51 та мактаб авария ҳолатида, 30 фоиз мактаблар мослаштирилмаган биноларга жойлашган. **Вилоят бўйича 9 ойда халқ таълими учун ажратилган бюджет маблағларидан 136 миллион сўм сарфланмай қолди.**

Вилоят халқ таълими бошқармаси раҳбарларининг бепарволиги, ўз ишига масъулият билан қарамаганлиги, ҳамон эскича иш услубидан чиқа олмаётганлиги, халқ таълими тизимини бошқаришдаги янгиликларни сингдира олмаётганлиги ва амалиётга татбиқ эта олмаётганлиги сабабли бу соҳада жиддий ўзгаришлар бўлмаган. Шу аҳволда мазкур соҳада бундан кейин ҳам бирон ижобий ўзгариш бўлишига ишониш қийин.

Бозор иқтисодиёти қийинчиликлари рўкач қилиниб, вилоятда кейинги йилларда 100 дан ортиқ болалар боғчалари ёпилган. Шу туфайли болаларни мактабгача тарбия муассасаларига тортиш 30 фоиздан 22 фоизга тушган.

Ҳукуматимиз фан, маърифат ва маданият соҳасига жиддий эътибор билан қарамоқда. Ўтиш даврининг энг қийин ва мураккаб пайтида ҳам давлат маорифни такомиллаштириш, билимли ва ҳар томонлама баркамол авлодни вояга етказиш учун ҳеч нарсани аямаяпти.

Ахир, ўйлаб кўрайлик, биродарлар, биз бугун не-не машаққатлар билан қураётган давлатимиз, мустақил ва ҳар жиҳатдан мустаҳкам мамлакатимиз эртага кимнинг қўлида қолади?

Бугунги катта ислоҳотлар эвазига қўлга киритаётган ютуқларимизни эртага фарзандларимиз давом эттиришга қодир бўладими-йўқми?

Нега биз қарийб бир ярим асрлик мустамлакачиликдан озод бўлганимизда шундай улуғ ва мўътабар Ватанимизни асрай оладиган, уни ҳимоя қила биладиган ва шу олижаноб анъаналарни давом эттиришга қодир бўлган авлодни тарбиялашга шароит яратмас эканмиз?

Ватан ҳисси, ватан туйғуси барча нарсадан қадрлироқдир. Биз фарзандларимиз онгига ва қалбига ана шу туйғуни сингдиришимиз лозим. Бизнинг барчамиз, ана шу залда ўтирган ҳар биримиз ота эканлигимизни, она эканлигимизни унутмаслигимиз керак. Ҳар бир ота-она учун фарзанд камоли, оиласининг шон-шуҳрати муқаддас орзу-ҳавас ҳисобланади. Шундай экан, биз келгуси авлод баркамоллиги учун, ўғил-қизларимизнинг улуғ аждодларимизга хос оқил ва юксак маданиятли кишилар бўлишлари учун доимо эътибор бермоғимиз керак.

Бозор иқтисодиётига ўтишнинг ўзига хос қийинчиликларини рўкач қилиш — ношуд ва ноқобил раҳбарнинг иши. Халқ таълими соҳасида амалга оширилаётган ишларнинг қониқарсизлигини баҳонапараст раҳбарлар ҳеч нарса билан оқлолмайдилар.

Қадрли дўстлар!

Мустақил мамлакатимизнинг халқимиз миллий маданиятини ривожлантириш борасида юритаётган сиёсатини амалга ошириш, маънавият ва маърифат, миллий истиқлол мафкурасини халқ онгига сингдириш, инсонни давр талаби асосида тарбиялаш борасида вилоятда етарли чора-тадбирлар кўрилмаяпти.

Вилоятда маънавий, ахлоқий қадриятларга эътиборсизлик, умуман маданиятнинг иккинчи даражали соҳага айланиб қолаётганлиги сезилмоқда.

Гарчи Самарқанд илмий-маърифий салоҳияти бўйича ҳамда олий ўқув юртлари ва илмий-тадқиқот институтларининг сони жиҳатидан ҳам етакчи ўринлардан бирида турсада, **ёшларга таълим-тарбия бериш, миллий мафкурани тарғибот-ташвиқот қилиш ишлари қониқарсиз аҳволда.** Мавжуд маданият уйлари, кутубхоналар, кинотеатрлар, истироҳат боғлари жуда ачинарли аҳволга тушиб қолган.

Ҳозирги кунда вилоятда мавжуд 2060 қишлоқнинг 80 фоизида маданият ўчоқлари умуман йўқ. Гарчи вилоят газетаси саҳифаларида маънавият ва маърифат, миллий истиқлол мафкурасини тарғиб қилишда бир мунча тадбирлар амалга оширилаётган бўлсада, ислоҳотларимизга тўсқинлик қилувчиларни, Президент фармонларини бажаришда сусткашлик қилувчиларни фош этувчи материаллар деярли учрамайди.

Газетхонларнинг ариза ва шикоятлари ҳақидаги акс садо йўқ даражада. Вилоят ижтимоий-иқтисодий ҳаётини теран таҳлил қилган мақолаларга етарлича ўрин ажратилмаяпти.

Самарқанд радиоси ва телевидениесида бу борада мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаяпти. Мамлакатимизда ва вилоятда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш ва уни янада чуқурлаштириш ҳақида, вилоят ҳаётида рўй бераётган ижтимоий воқеалар тўғрисида етарли ахборотлар берилмаяпти. Вилоят телевидениесида берилаётган кўпгина кўрсатув ва эшиттиришлар **мазмунан ҳамда сиёсий жиҳатдан саёз**, шошма-шошарлик билан эскича услубда тайёрланмоқда. Одамларни қизиқтирадиган, уларнинг диққатини жалб қиладиган танқидий ва муаммоли кўрсатувлар йўқ ҳисоби. Аксинча, телевидение кўпроқ чет эл видеофильмларини намойиш қилиш билан чегараланиб қолмоқда.

Вилоятда физкультура ва спорт ишлари вилоят ҳокимлиги ва бу соҳага мутасадди раҳбарларнинг масъулиятсизлиги ва лоқайдлиги туфайли ўз ҳолига ташлаб қўйилган. 1995 йилга келиб физкультура жамоалари сони 70 тага камайиб кетган. Спорт заллари, сузиш бассейнлари, спорт майдончалари сони республика кўрсаткичларидан ўртача 2 марта камдир.

Жамоат тартибини сақлаш, жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича олиб борилаётган тадбирлар ҳар доим ҳам ўз самарасини бермаётганлиги оқибатида вилоят бўйича ашаддий безорилик, гиёҳвандлик, ўғирлик, порахўрлик, таъмагирлик, номусга тажовуз қилиш каби жиноятлар сони ошиб бормоқда.

Республика бўйича оғир жиноятчилик турлари 6 фоизга камайгани ҳолда Самарқанд вилоятида 8 фоизга кўпайган. Айниқса, ўқотар қуроллардан фойдаланиш каби жиноятлар 130 фоизга ошганлиги ҳам оператив вазиятнинг мураккаблашганини кўрсатади.

Вилоятда ташкил қилинган рэкет ва террорчиликка, коррупцияга қарши курашиш бўлими умуман қониқарсиз аҳволда ишламоқда. Ваҳоланки, бундай жиноятларга бошқарув тизимида ҳамда ички ишлар органларида ишлаётган амалдорлар ва бошлиқлар қўл урмоқдалар.

Таҳлиллар шуни кўрсатадики, вилоят ички ишлар ходимларининг бевосита иштирокида 1994 йилда 34 та жиноят содир этилган, шу жумладан 22 та ҳолат айблов хулосалари билан тугалланиб, судларнинг қоралов ҳукмлари чиққан.

1995 йилнинг 9 ойи давомида милиция ходимларига нисбатан 17 та ҳолат бўйича жиноий ишлар қўзғатилган.

Булар босқинчилик, номусга тажовуз қилиш, фирибгарлик, мансаб ваколати доирасидан четга чиқиш, тан жароҳати етказиш, порахўрлик, наркотик моддаларни экиш, ташиш ва сотиш каби жиноятлардир.

Масалан, Самарқанд шаҳрида милиция ходими бўлиб ишлаётган Аҳмад Файков ва Шуҳрат Насриддинов фуқаро А. Яҳъёевнинг уйига босқинчилик йўли билан кириб, 2,5 миллион Россия рублини олиб кетганлар. Соқчилик бўлими милиционери Аҳлиддин Умматов 3,9 га. жойга кўкнори экиб, парвариш қилганлиги фош этилди ва у 10 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Самарқанд тумани ички ишлар бўлими раҳбарларидан бири, милиция майори Т. Аҳтамов 40 килограммдан ортиқ кўкнори шираси олиб кетаётганда қўлга тушган. **Ана энди ўзингиз айтинг: қонун ҳимоячиларининг ўзи жиноятга қўл урса, арзингни айтиб кимга борасан?**

Ички ишлар хизматида юз бераётган бу қўпол равишдаги қонунбузарликлардан генерал Тўхтаевнинг хабари борми?

Суд ва прокуратура (А. Тўхташев, С. Назаров) органларининг ноқонуний хатти-ҳаракатлари аҳолида катта норозилик туғдирмоқда. Ўтган 10 ой ичида Президент девонига вилоят меҳнаткашларидан 561 шикоят келиб тушгани бунинг ёрқин мисолидир. Айрим судьялар судланувчилар ва уларнинг қариндош-уруғлари қандай молиявий-иқтисодий имкониятга эга эканликларига эътибор бериб, ҳукмни шунга қараб белгилайдилар.

Агар барча қонун бузилишларга Прокуратура органлари мутассадди эканини ҳисобга олсак, унинг қонунларнинг аниқ бажарилиши устидан назорат қилиш ва ҳуқуқни муҳофаза қилишдаги фаолияти ўта суст ташкил этилганидан дарак беради.

Жорий йилнинг 9 ойи давомида вилоят хўжаликлари томонидан фонддаги 77,6 тонна нефть маҳсулотлари четга чиқарилиши қайд этилди. Масалан, Самарқанд ва Тойлоқ автомобиль йўллар бошқармалари 9 минг литр керосин ва дизель ёқилғисини четга чиқариб юборишган. Бу фактлар вилоят ҳуқуқ-тартибот органларининг самарасиз ишлаётганлигидан далолат беради.

Ислоҳотнинг тақдири, унинг қай даражада амалга оширилиши биринчи навбатда кадрларнинг малакасига, уларнинг ўз ишларини қай даражада ўзлаштириб олганлигига, юртпарварлиги ва фидойилигига боғлиқ. Аммо вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов кейинги олти йил давомида вилоятнинг биринчи раҳбари сифатида кадрларни танлаш ва тарбиялаш, уларни жой-жойига қўйиш, бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида билимли ёшлардан иборат кадрлар заҳираси тизимини яратмаган. Кадрлар билан ишлаш борасида тегишли тадбирлар ишлаб чиқилмаган.

Кадрларни шошма-шошарлик билан, ишбилармонлик, касбий ва ахлоқий сифатлари чуқур ўрганилмаган ҳолда масъул вазифаларга тавсия этиш натижасида бир йил ичида Булунғур тумани ҳокими, вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси, вилоят нефть маҳсулотлари корхонаси бошлиқлари икки мартадан алмаштирилган, вилоят «Тадбиркорбанк» бошқаруви эса тўрт ой ичида икки марта янги раис билан алмаштирилган.

Оқибатда, вилоятда эски тузум иш методларидан воз кечолмайдиган ёши ўтиб қолган раҳбарлар сони кўпчиликни ташкил қилади. Улар ҳамон иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш билан боғлиқ бўлган оддийгина қонун-қоидаларни, Президент фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорларини билмайди, оқибатда ўз фаолиятларини давр талабларига мос равишда йўналтира олмаяптилар.

Ёш кадрларни тарбиялаш, уларни ўстириш, йўлни кенг очиб бериш масалаларида ҳамон ўзгариш йўқ.

Юқорида баён этилган камчилик ва нуқсонлар вилоят ҳокимининг ташкилотчиликни, ижро интизомини, раҳбар ва мутахассислардан топширилган ишнинг бажарилиши устидан талабчанликни бўшаштириб юборганлиги, баъзи ноқобил, эскича ишлашдан воз кеча олмайдиган раҳбарларга нисбатан муроса қилиб келаётганлиги оқибатидир.

Вилоятда илгари ўз хизмат вазифасини уддалай олмаган, эл-юрт назаридан тушиб қолган кишиларни лавозим билан «сийлаш» ҳолларига йўл қўйилмоқда. Натижада билимдон, иқтидорли, ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган ёшлар эътибордан четда қоляпти.

Аҳолининг ариза ва шикоятлари билан ишлаш борасида ҳам талайгина жиддий камчиликлар мавжуд. Халқнинг кундалик эҳтиёжига, уларнинг ижтимоий аҳволини яхшилашга жиддий эътибор берилмаганлиги сабабли шу йилнинг 10 ойи давомида Президент девонига 2 мингта хат ва ариза келган, шахсий қабулда 560 киши бўлган. Фуқароларнинг хат ва аризаларида кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, маъмурий-ҳуқуқий, қонунчилик ишлари, маданий ва маиший соҳалардаги камчиликлар баён этилган. Қабулда бўлганлар ҳам айнан шу фикрларни билдиришган.

Бу аҳоли кўпчилик қисмида норозилик кайфиятининг пайдо бўлишига, уларнинг нафсониятига тегишига сабаб бўлмоқда.

Юқорида кўрсатиб ўтилган камчиликлар бевосита вилоятда кадрлар сиёсатидаги жиддий нуқсонлардан келиб чиққан. Шуни алоҳида таъкидлаб айтиш мумкинки, агар вилоят, шаҳар ва туман ҳокимлари бутун жавобгарликни зиммаларига олиб ишлаганларида эди, вилоятдаги вазият бу даражада ночор аҳволга тушмаган бўлур эди.

Кадрлар тизимини янги, билимли ва истеъдодли ёшлар ҳисобига тўлдириш, лавозимларни тадбиркор ва янгиликни тез илғайдиган ёшларга топшириш ҳамма вақт янгиланишларнинг асосий мезони ҳисобланади. Ишончим комилки, Самарқандда бундай ёшлар етарли, уларга йўл бериш, ишониш ва суяниш лозим.

Азиз дўстлар!

Самарқандликлар улуғ ва бунёдкор, эзгуликка интилиб яшайдиган халқдир. Мен сизларни бугунги танқидий мулоҳазалардан тегишли хулоса чиқариб, вилоят халқ хўжалигининг кенг имкониятларидан унумли фойдаланишингизга ишонаман. Бунинг учун сизларда қатъият, билим ва тажриба, ташаббус ва шижоат етарли деб ўйлайман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларга ва вилоятнинг барча аҳолисига сиҳат-саломатлик, эзгу ишларингизда муваффақият, тинчлик ва омонлик тилайман.

ИҚТИСОДИЁТ ҚИРРАЛАРИ

БИРЖА ИШОНЧЛИ ҲАМКОРЛАРНИ КУТМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси мол-хомашё биржасининг низоми ёки иш фаолияти билан танишган ҳар бир тадбиркор сифатли ва харидоргир маҳсулотларни харид қилиш ҳамда сотишда унинг роли катталигига ишонч ҳосил қилади.

Зеро, бугунги кунда унинг таркибида 260 та брокерлик идораси ишлаб турибди. Брокерлар эса уларга етарли шарт-шароитлар яратиб беради. Бунинг учун биржа қошида кенг ва қулай хоналар ажратилган. Бу ерда, шунингдек, хоҳлаган корхона ўз маҳсулотларини намойиш қилиши мумкин. Фақат ярмаркага қўйилаётган молларнинг сифати ва миқдорига оид тегишли ҳужжатлар бўлса кифоя.

— Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 21 январдаги Фармонига мувофиқ, биржа ва ярмарка савдоларида сотиб олинган мол ва хомашёларни мамлакатимиздан ташқарига лицензия ва божхона солиқларисиз олиб чиқиб кетишга рухсат этилади, — дейди республика Мол-хомашё биржаси раиси Шуҳрат Муҳамедов. — Фақат экспорт қилиниши ман этилган товарлар бунга кирмайди. Бундан ташқари, Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 26 сентябрдаги 375-сонли қарорига кўра, биржа ва ярмарка савдоларида харид қилинаётган моллар миллий валютада сотиб олинади. Айни чоғда республикамизда мавжуд қўшма корхоналарнинг аъзолари — чет эллик фуқаролар ҳам биржа йўли билан маҳсулот сотиб олиб кетишлари мумкин. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиб олиш эса, олдиндан (муддати бир йил) шартнома тузиш йўли орқали амалга оширилади. Бунда маълум фоиз ҳақ аввалдан тўлаб қўйилади.

Республика Мол-хомашё биржасининг доимий ишлайдиган ярмаркаларида ҳамда унинг вилоятлардаги филиалларида ҳар куни савдо ўтказилади. Ихтисослаштирилган ярмаркалар эса вилоят марказларида ҳафтанинг жума, Тошкентда чоршанба ва жума кунлари уюштирилади.

Биржа ўз фаолияти кўламини янада кенгайтириш учун янги-янги имкониятларни ишга солмоқда. Дейлик, бирон-бир ишлаб чиқариш корхонаси давлат буюртмасини бажарди, режадагидан ортиқ анчагина мол ҳам йиғилиб қолди. Бу ўз навбатида бир муаммони вужудга келтиради: корхона бойиши, ишчилар кўпроқ манфаатдор бўлиши учун уни қандай йўл билан бўлса-да, қимматроққа сотиш лозим. Шунда, албатта, Мол-хомашё биржаси ёрдамга келади. Чунки у Россия Федерацияси, Туркманистон, Қозоғистон республикалари билан алоқалар ўрнатган. Тез орада эса Белорусь ва Украина билан ҳам ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилади.

— Корхоналар биз билан ҳамкорлик қилишни истасалар, улар биринчи навбатда маҳсулот сифати масаласига катта эътибор беришлари лозим, — дейди «Ярмаркани ташкил қилиш, дилерлик ва маркетинг хизмати кўрсатиш» бўлимининг бошлиғи М. Ҳидоятов. — Негаки, ярмаркамизга келтирилаётган молларнинг ҳаммаси ҳам бугунги кун талабларига жавоб бера олмаяпти. Бу, айниқса, хўжалик ва уй-рўзғор учун ишлатиладиган кичик ҳажмдаги товарларни қадоқлашда сезилаяпти. Ваҳоланки, уни чет мамлакатларга сотиш ниятида бўлган ҳар қандай мижоз бунга алоҳида аҳамият беради. Бинобарин, товарларнинг ёрлиқлари эстетик жиҳатдан чиройли, ўрам материаллари эса ихчам ва пишиқ бўлмоғи керак. Шунда рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқараётган корхоналар учун республика Мол-хомашё биржасининг доимий ишлайдиган ярмаркалари эшиги ҳамиша очиқдир.

Биржа ўз фаолиятига кафолат беради ва у ишончли ҳамкорларни кутмоқда.

Ойбек ТЎРАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Қизилтепа туманидаги Зармитон сутни қайта ишлаш хусусий кичик корхонасида бир сменада 5 тонна турли хилда маҳсулот тайёрланади. Бунда жамоанинг Туркиядан келтирилган замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланганлиги қўл келмоқда.

СУРАТЛАРДА: корхона директори С. Асадов деҳқон-фермер хўжалиги уюшмаси раиси Қ. Асадов билан маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда; иш жараёнидан лавҳа.

Р. ШАРИПОВ тасвирга олган.

АЁЛЛАРГА ИМТИЁЗ

«Хоразмсувқурилиши» трестида меҳнат қилаётган қиз-жувонлар жамоа раҳбарияти ва бирлашган касаба уюшмаси қўмитасидан ғаройиб совға олишди. Бу ерда меҳнат қилаётган аёллар энди ҳафтасига икки эмас, балки уч кун дам оладилар. Хотин-қизларнинг оила ва турмушдаги фаоллигини ошириш, соғлом авлод тарбияси учун кенг имкониятлар яратиш муддаоси раҳбарият ва касаба уюшмаси томонидан ана шундай қарор қабул қилинишига олиб келди.

О. РАЖАБОЕВ.

ҲАМ АРЗОН, ҲАМ ҚУЛАЙ

Қорақалпоғистон саноатининг энг йирик корхоналаридан бири Тахиатош дон маҳсулотлари мажмуи жамоаси бугунги кунда бозор эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда иш юритмоқда.

Шу мақсадда раҳбарият Тахиатош ишчилар таъминоти бўлими билан шартнома тузди. Бу ҳужжатга мувофиқ, корхона мазкур бўлимдан ижарага олинган иморат ва савдо нуқталарида ўз маҳсулотларини сотади. Улар, масалан, ун ва гуруч харидорларнинг талабларига асосан, икки-уч килограммлик қопчаларга қадоқланиб, савдо шохобчаларига чиқарилмоқда.

— Бу усулнинг фойдали жиҳатлари кўп, — дейди корхона директори С. Хўжааҳмедов — Биринчидан, харидорларнинг маҳсулотимиз учун тўлаган пули тўғридан-тўғри, ҳеч қандай воситачиларсиз бизнинг ҳисоб рақамимизга келиб тушади. Иккинчидан эса, бизда савдо устамаси фоизи кам бўлганлиги боис маҳсулотларимиз арзон нархда сотилаяпти.

Айтиш жоизки, корхона раҳбариятини хўжалик юритишнинг янгича усулларидан фойдаланишга ҳаётнинг ўзи мажбур қилмоқда. Шу кунларда бу ердаги омборларда ун, гуруч ва бошқа хил маҳсулотларга тўла.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

ВАЗИЯТ МУРАККАБЛАШМОҚДА

Грозныйдаги вазият тобора мураккаблашиб бормоқда. Федерал қўшинлар билан Жоҳар Дудаев тарафдорлари ўртасида 19 ноябрь куни бўлиб ўтган отишмаларда тўрт нафар Россия ҳарбий хизматчиси ҳалок бўлган, 16 нафари оғир яраланган. Отишмаларда тўп ва ракеталардан ҳам фойдаланилмоқда.

РАТА-ТАСС ахборот маҳкамасининг хабар беришича, 20 ноябрь куни эрталаб Чеченистон ҳукумати раҳбари Доку Завгаевни кузатиб бораётган машиналар карвонига ҳужум қилинди. Доку Завгаев омон қолган, унинг кузатувчилари орасида жароҳатланганлар бор.

ЎЗАРО КЕЛИШИШ БИТИМИ ТУЗИЛДИ

Америка Қўшма Штатларида бюджет туфайли конгресс билан ҳукумат маъмурияти ўртасида қизғин баҳслар давом этяпти.

Президент Билл Клинтон конгресснинг бюджет танқислигининг олдини олиш ҳақидаги қонун лойиҳаси кўрилишини тақиқлаб қўйишга ваъда берган эди. Натижада кўплаб ҳукумат ташкилотлари ўз фаолиятини қисман тўхтатган, 800 мингдан зиёд хизматчи ҳақ тўланмайдиган мажбурий таътилга чиқарилган эди. 20 ноябрь куни Президент Билл Клинтон билан конгресс ўртасида мазкур тангликнинг олдини олиш бўйича ўзаро келишиш битими тузилди. Давлат хизматчилари ўз иш ўринларига қайтарилди.

ЭЛЧИХОНАДАГИ ПОРТЛАШ

19 ноябрь куни Миср Араб Республикасининг Исломободдаги элчихонасида номаълум кимсалар томонидан кучли портлаш содир этилди.

Натижада мисрлик икки нафар дипломат ҳалок бўлди, уч нафар элчихона хизматчиси яраланди. Шунингдек, элчихонага иш юзасидан келган покистонликлар орасида ҳалок бўлган ва яраланганлар бор. Айни пайтда Миср ва Покистон ҳукуматлари мазкур жиноятга алоқадор шахсларни қидириш ишларини бошлаб юборди. Мазкур воқеа муносабати билан Миср ҳукумати баёнот берди. Президент Ҳусний Муборак баёнотда террорчиликни қоралаб, Миср халқи унга қарши курашни давом эттиришини таъкидлаган.

ИККИНЧИ БОСҚИЧ ЯКУНЛАНДИ

Польшада Президент сайловининг иккинчи босқичи якунланди.

Дастлабки маълумотларга кўра, президенликка номзод — мамлакатдаги сўл партия етакчиси Александр Квасневский сайловнинг иккинчи босқичида Лех Валенсадан кўпроқ овоз олишга муваффақ бўлган. Ҳар икки номзод ҳам сайловнинг расмий натижалари эълон қилингунга қадар матбуотга баёнот бермасликка қарор қилишди. Сайлов натижалари тез орада эълон қилинади.

ХОРИЖИЙ МАТБУОТ ХАБАРЛАРИНИ РАД ЭТДИ

Хитой ислоҳотлари «меъмори» Дэн Сяопиннинг қизи Сяо Жун отасининг соғлиғи ёмонлашгани ҳақида Гонконг ва бошқа хорижий матбуот нашрлари тарқатган хабарларни рад этди.

«Отам ўзини жуда яхши ҳис қиляпти. У ҳар куни телевизор кўради, газета ва журнал ўқийди», деди у журналистлар билан суҳбатда. Сяо Жун «Менинг отам — Дэн Сяопин» номли китоби русча нашр этилиши муносабати билан Москвага келди.

ҲАРБИЙ ПАРАД

Грузияда мамлакатнинг янги Президенти ўз вазифасини бажаришга кириши муносабати билан Тбилисида ҳарбий парад ўтказиладиган бўлди.

26 ноябрь куни ўтказиладиган ушбу парадда мамлакат Мудофаа вазирлиги ҳамда Ички ишлар вазирлиги қўшинлари иштирок этади, деб хабар берилади шу мавзудаги хабарда.

НОРОЗИЛИК КАЙФИЯТИНИ СЎНДИРИШ УЧУН

Япония ҳукумати АҚШнинг Окинава оролида жойлашган ҳарбий базалари мақоми ва уларнинг таркибини кўриб чиқиш мақсадида маслаҳат кенгаши ташкил этди.

Кенгаш таркибига мамлакат ташқи ишлар вазири, миллий мудофаа бошқармаси бошлиғи, Вазирлар Маҳкамаси бош котиби, шунингдек, Окинава ҳокими киритилди. Мутахассисларнинг фикрича, кенгашнинг ташкил этилиши Япония жамоатчилигининг мамлакатдаги АҚШ ҳарбий базаларига қарши норозилик кайфиятини бир оз бўлсада сўндиришдир.

САФАР БОШҚА КУНГА ҚОЛДИРИЛДИ

Куни кеча АҚШ Президенти Билл Клинтон Япония Бош вазири Томиити Мураямага Японияга қиладиган сафарини бошқа вақтга қолдиргани ҳақида маълум қилган эди.

Энди эса АҚШ савдо вазири Рональд Браун ҳам 20 ноябрда мазкур мамлакатга қиладиган сафарини бошқа кунга қолдирганини маълум қилди. У мазкур сафарни Президент Билл Клинтон билан конгресс ўртасида бюджет масаласи бўйича юзага келган танглик туфайли қолдирди.

ЯНГИ БАНК

Душанбеда «Тожикистон—Кипр» қўшма банки очилди. Унинг муассислари Кипрнинг «ББ-Қобу» банки, «СБМ» компанияси ва Тожикистондаги «Сафар» саноат-холдинг хилқаро сармоя компаниясидир.

Мазкур банкнинг низом жамғармаси 1 миллион АҚШ доллари миқдорида бўлиб, унинг мақсади Тожикистонга хорижий сармояларни кенгроқ жалб этиш, ишбилармонликни ривожлантиришга қаратилган.

Ҳозирнинг ўзидаёқ, мазкур банк орқали 20 дан зиёд хорижий фирмалар Тожикистон фирмалари билан ҳамкорлик қилишга тайёрлигини билдирмоқда.

ДИҚҚАТ!
ЮҚОРИ БОСИМЛИ АСОСИЙ ГАЗ ҚУВУРИ!

Сизнинг туманингиз ҳудудида умумдавлат аҳамиятига молик қимматбаҳо иншоот — асосий газ қувури трассаси ўтади.

Газ қувури — портлаш ва ёнғин хавфини келтириб чиқарувчи юксак хавф-хатар манбаидир. Муҳофаза минтақасида ишларни олиб бориш қоидаларига риоя қилиш — Сизнинг хавфсизлигингиз гаровидир.

Газ қувуридан хавфсиз фойдаланишни таъминлаш учун СНИП 2.05.06—85 га мувофиқ қуйидагича хавф-хатар ҳудудлари белгиланган:

— кам олтингугуртли газли газ қувурлари: Муборак—Навоий, Шўртан — Сирдарё ГРЭС — Янги Ангрен ва Тошкент ГРЭСлари учун газ қувурининг ҳар иккала томонидан 500 метрдан;

— бошқа газ қувурлари учун — газ қувурининг ҳар иккала томонидан 250 метрдан;

Одамлар қурбон бўлиши ва моддий зиён кўрилишининг олдини олиш учун газ қувурининг хавф-хатар ҳудудида:

— бирон-бир иморатлар қуриш, дала шийпонлари, хирмонлар, ёқилғи қуйиш пунктларини ташкил этиш;
— моллар учун сувлоқлар ва қўраларни барпо этиш;
— силос бостириладиган ўралар қазиш, пичан ғарамлаш, пахтани қуритиш ва сақлаш майдончаларини ташкил қилиш;
— қум-шағал ва бошқа карьерларни барпо қилиш;
— ахлат уюмларини тўплаш, сомон ва қишлоқ хўжалиги чиқиндиларини ёқиш

ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ!

Асосий газ қувурлари ва электр узатиш линиялари ўтадиган жойларда улар яқинида йўллар қуриш, кабель сув қувурлари ва бошқа ер ости, ер усти ва юзасидаги коммуникацияларни етказиш «Ўзбектрансгаз» асосий газ қувурлари бошқармаси (Тошкент шаҳри, Юсуф Хос Ҳожиб кўчаси, 31 «а»-уй. Телефон: 56-38-07) билан келишилган ҳолда ва ана шу бошқарма томонидан берилган техникавий шартларга мувофиқ амалга оширилиши лозим.

Асосий газ қувурлари яқинида ҳушёр ва эҳтиёткор бўлинг!

«ЎЗТРАНСГАЗ» ДАВЛАТ БИРЛАШМАСИ

Тошкент шаҳар Ҳамза туманидаги 152-ўрта мактабнинг тўрт бурчак муҳри йўқолганлиги сабабли эътибордан соқит ҳисоблансин.

«ЭКОЛОГ» илмий маслаҳат маркази тугатилди. Даъволар эълон чоп этилган кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги телефон орқали қабул қилинади: 53-74-37.

Тошкент шаҳри.

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки 1995 йил 1 ноябрдан «Ўқувчи» номли янги омонат турини таклиф қилади.

«Ўқувчи» омонати — бу фарзандингиз учун ажойиб совғадир!

«Ўқувчи» омонати бу:

миқдори камида 10 сўм бўлган;
йилига 60 фоиз даромад тўланадиган;
нақд пул билан ёки пул кўчириш йўли билан тўлдириб бориладиган;
юқори даромад олиш учун, зарур миқдордаги маблағ йиғилгандан сўнг бошқа хоҳлаган турдаги омонатга ўтказиш имкониятини берувчи омонат туридир.

«Ўқувчи» омонати ўсмирларга ёшликдан ўз маблағидан тўғри фойдаланишни ўргатиш билан бирга, балоғат ёшини етарлича маблағ билан кутиб олиш учун имконият яратади.

«Ўқувчи» омонати 12 — 18 ёшдаги ёшлар омонатидир!

Халқ банки Сизни кутади.

Маълумотлар учун телефонлар: 45-35-49, 33-78-02, 33-51-95.

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки бошқаруви.

Doğan

- сиз муносиб баҳода сотиб олишингиз мумкин бўлган энг яхши автомобиль!

"Доған" автомобиллари ҳамда "Доған", "Картал", "Темпра", "Типо" автомобилларига запас қисмларни, номи ҳаммага машҳур
GOODYEAR
фирмасининг шиналарини Тошкентдаги омбордан "ТАШКОЧАВТО" ўзбек-турк қўшма корхонаси сотади. "Ташкочавто".

"Тофаш"-"Фиат" заводларининг Ўзбекистондаги расмий мижози.

TOFAŞ

FIAT

TASHKOCAUTO

Манзилимиз:
Тошкент, Ойбек проспекти, 47.
Тел.: 54-35-98. Факс: 54-99-27.

Тошкентда бинолар кўп, уларнинг аксарияти ташқи томондан эътиборни тортмайди. Даргоҳига қадам қўйиб, «юрагига қулоқ тутсангиз», бу масканларда бир-бирига ўхшамаган минглаб тақдирлар умргузаронлик қилаётганлигини билиб оласиз. Бугунги суҳбатдошимиз Тошкентдаги енгил ва пахта тозалаш саноати корхоналарини лойиҳалаштириш институтида кадрлар бўлими бошлиғи бўлиб ишлайди. «Ҳар бир идорада фаолият кўрсатаётган бундай «техник ходим»лар газетабоп нима ҳам дейиши мумкин?» қабилида мулоҳаза қилаётган бўлсангиз, унчалик тўғри эмас. Катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган Ҳилола ИЛЁСОВА суҳбат асносида анчагина эътиборли фикрларни билдирди.

«ЎТТИЗ ЙИЛДАН БУЁН ЯЙРАБ ИШЛАЙМАН»

— Кадрлар бўлими бошлиқлигига қандай келиб қолгансиз? Бу ишнинг «иссиқ-совуғи» нимада?

— Алоқа техникумини тугатиб, телеграфда, ундан кейин шаҳар ёшлар қўмитасида ишладим. Шу ердан йўлланма билан келганман. Дастлаб ёрдамчи, кейин бошлиқ бўлдим. Мана ўттиз йилдирки, бир эшикдан кириб-чиқиб турибман. Бизга асосан қурувчи, нурчи, тўқимачи, мутахассислиги бўйича олий ўқув юртини битирганлар ишга келади. Ҳозир уч юзга яқин ходим ишлаяпти. Агар уларнинг миллий таркибига разм соладиган бўлсак, маҳаллий ёшлар ўн фоизни ҳам ташкил этмайди. Бу ҳолнинг чуқур сабабларини билмайман-у, иш инжиқми ёки маоши қаноатлантирмайдими, ёшларимиз кўп ташриф буюришмайди. Ўзингиз ҳам биласиз, ундан кўра бозорга тапда қўйишади (бу, айниқса, ҳозир кучайиб кетди) ёки кабоб, сомса сотиб, мўмай даромад топишади. Бўлмаса, иш жойининг мавқеи чакки эмас, собиқ Иттифоқ даврида тўртта марказнинг бири эди. Мен ўз вазифам нуқтаи-назаридан ҳамманинг оилавий аҳволию, шахсий қизиқишигача билишни бурчим деб ҳисобламайман, бироқ лозим бўлганда керакли ёрдам уюштиришни ҳеч пайсалга солмайман. Бир муқовачи аёл бўларди, ўн йилдан буён тўшакда ётиб қолган. Оила, фарзанд йўқ, қариндошлари хабар олиб туришади. Шу аёл деб бир неча марта директоримизга кирганман, керак бўлса аҳволини йиғлаб тушунтириб, доим ёрдам уюштириб келамиз. Ишимда зерикиш йўқ, кимдир келади, кимдир кетади, гоҳ тўй, гоҳ юбилей дегандек. Ана шу ташвишлар ичида «яйраб» юраман.

— Ишхонангиздаги ходимларни тоифаларга ажратиб бўладими?

— Бизда олий маълумотли, тайёр мутахассислар ишлашади. Улар етарлича тарбияланган, жиддий кишилар. Шунданми, майда-чуйда можароларга ўрин бўлмайди. Ҳали бирон кишининг хулқини ўртоқлик судида кўрмадик. Оилавий гап-сўзлар қулоққа чалинмайди. Фақат битта ходимимизни уч боласи билан эри ташлаб кетган. Уни ҳимоямизга олганмиз. Гоҳида хўжалик бўлимидаги ҳайдовчилар, фаррошлар билан шуғулланиб турамиз. Уларга ҳам қадр-қимматини сақлаб муомала қиламиз. Ҳеч кимни ишдан ҳайдамаганмиз. Ишлай олмаса ўзи изза бўлиб бўшаб кетади.

Қобилиятли ходимларнинг алоҳида қадри бор. Уларга баъзи имтиёзлар яратилган...

— Гапларингиздан сизни иш жойидан ёлчиган киши сифатида тасаввур қилиш мумкин. Бу ҳам аслида бир омад. Оилада ҳам шундаймисиз?

— Худога шукур, нолийдиган жойим йўқ. Хўжайиним машиналарга техник хизмат кўрсатиш устахонасида ишлайдилар. Икки қизимни узатганман. Энди ўғлимга муносиб жойдан келин тушириш тараддудимиз. Акаларим, бошқа қариндошлар турли соҳаларда ишлашади, ҳамма касбдан бор. Бариси уйли-жойли, яна нима керак?

— Баъзилар ишининг юришмаганидан нуқул нолишади. Айримларнинг эса юриш-туришида ҳаловат йўқ: на егани билинади, на ичгани. Бундай қараганда одамнинг бахтли бўлиши учун кўп нарса керак эмас...

— Ҳаётда ҳеч қийинчилик сезмаганман. Фақат ота-онам ва акамнинг 23 ёшида бевақт вафот этганини ҳисобга олмасам, умрим бир маромда ўтаяпти. Камтарона турмуш тарзи ёқади. Бировдан олдин бўлишни ҳам, орқада қолишни ҳам хоҳламайман, ўртада юрсам дейман.

— Узоқ йиллар туман халқ судида маслаҳатчи бўлган экансиз...

— Ўн беш йил давомида Ҳамза туман халқ судида маслаҳатчи бўлдим. Очиғини айтганда, бу номигагина эди. Олайлик, бизга «иш» билан танишиб чиқишга рухсат беришмасди. Жараёнга ҳам фаол аралашмай, шунчаки иштирокчи бўлиб ўтирардик.

Ўша пайтларда адвокатлар судьялардан қўрқишарди. Прокурор ҳам судьянинг олдига бориб, «Ҳалиги, ишми, қанча қўйгансиз?» қабилида талмовсираб турарди. Инсон тақдирига бундай бепарволик ҳафсаламни пир қилди. Мана, учтўрт, йилдирки, бу ишдан воз кечдим. Албатта, юқоридаги каби муносабатлар жилов марказнинг қўлида бўлган пайтда иложсизликдан қилинган. Энди мустақил мамлакатимизда судлов ишлари демократия ва инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилиш асосида олиб борилиши лозим.

— Сиз нафақа ёшидаги аёлсиз, нисбатан салмоқли иш даврига эгасиз, бироқ ҳаётингиз бир ўзанда тинчгина оқиб ўтаяпти. Ҳолбуки, 20 га кирмаган қизлар иккиуч эрга тегиб чиқади, бошидан минг хил сиру савдоларни ўтказади...

— «Қуш уясида кўргани-ни қилади», деган нақл бор. Сир эмас, турмушда муштдек боши билан минг хил савдоларни ўтказганлар учрайди. Бунга аввало оиладаги тарбия сабаб бўлса, иккинчидан енгилтаклик ҳам кўп балоларга дучор қилади. Кейин ҳаётда учрайдиган қийинчиликлар ҳам кишини ҳар куйга солиши мумкин. Менинг адам зиёли эдилар, уйда юриш-туришимизни қаттиқ назорат қилсалар-да, ҳамма нарсани таъқиқлаб ташламагандилар. Масалан, гарчи туғилган кунларга боришга рухсат бермасалар, кўчага чиқармасалар-да янги урф бўлган кўйлак ёки баланд пошнали туфли кийишимизга қарши бўлмаганлар. Байрамларда уйга барча танишларимизни таклиф қилиб, тўйгунча ўйнаб-кулардик.

— Тарбиядаги баъзи айнишларга нима сабаб деб биласиз?

— Бу ҳар хил кино ва видеофильмларни таъсири. Мулоҳаза қилиб кўрсак, боланинг зеҳни, унинг кўнгли тоза оқ қоғозга ўхшайди. Бирданига ўткир воқеали кинони кўради-да, унинг таъсирини унута олмайди. Бу ҳолни таъқиқлаш керакми ёки ёшларни шундай таъсирларга қарши тарбиялаб, ҳаммасини тўғри тушунадиган қилиб улғайтириш жоизми — бу ҳақда кўпчилик ўйлаб кўради, албатта.

— Охирги савол — Сизнинг «Бизларни газетага ёзмайсизлар» деган гапингизни қандай тушунса бўлади.

— «Бизлар» деганда институтимизни кўзда тутганман. Ўттиз йиллик умрим шу даргоҳда бир сониядек ўтиб кетибди. Балки у газетага ёзиш учун арзимас.

Матбуот одамлар ҳаётига чуқур сингиб кетган. Бир кун ахборот олмасак, нимадандир қуруқ қолгандек бўламиз.

«Халқ сўзи» мухбири
Ҳ. САТТОРОВ
суҳбатлашди.

Футбол

БИЛЛУР СОВРИН «НАВБАҲОР»ДА

Эрта баҳорда бошланган футбол бўйича Ўзбекистон биллур соврини учун баҳслар ниҳоясига етди. Якшанба куни финал учрашуви ўтказилиб, унда «Навбаҳор» ва МҲСК жамоалари пойтахтимиздаги марказий «Пахтакор» стадионида ўзаро куч синашишди.

Учрашув ҳарбийчиларнинг ҳужумлари билан бошланди. Умуман, учрашув давомида ҳарбийчилар кўпроқ тўп билан ҳаракат қилишди. Лекин шу куни омад улардан юз ўгирди. Наманганликлар сафида Дмитрий Батенков пайдо булгач, уларнинг ўйинида бироз жонланиш пайдо бўлди. Шунга қарамай биринчи бўлимда ҳисоб очилмади.

Иккинчи бўлимда ҳам «Навбаҳор» жамоаси қарши ҳужумда ўйнади. Ҳарбийчиларнинг оммавий равишдаги ҳужумлари натижа бермади. Қарши ҳужумларнинг бирида бу йилги мавсумнинг «кашфиёти» ҳисобланаётган Зафар Мусабоев ажойиб тарзда тўп узатиб, жамоадоши Алексей Винниковни қулай вазиятга ундади. Маҳоратли футболчи бу вазиятдан унумли фойдаланиб, наманганликларни ҳисобда олдинга олиб чиқди. Ушбу ягона тўп учрашув тақдирини ҳал қилди ва «Навбаҳор» иккинчи марта Ўзбекистон кубогини қўлга киритди.

Ўзбекистон футбол федерацияси президенти, Республика Ички ишлар вазири З. Алматов «Навбаҳор» жамоаси сардори Фарҳод Могомедовга биллур совринни топширар экан, жамоанинг келгуси йили Осиё кубок эгалари кубоги учун баҳсларда республикамиз спорт шарафини муносиб ҳимоя қилишларига омад тилади.

Р. ЭРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

НИҲОЯТ, ХОРАЗМЛИК СПОРТЧИЛАР ҲАМ ОЛИЙ ЛИГАДА

— Замонавий футбол учун истеъдодли ўйинчилару, гавжум стадионнинг ўзи кифоя эмас. Футболга авваламбор эътибор, раҳбарлар, мутасаддиларнинг доимий ғамхўрлигию амалий ёрдами, молиявий мадади зарур, — дейди биз билан суҳбатда олий лига жамоаларининг 1996 йилги баҳсига йўлланма олган Урганчнинг «Динамо» жамоаси раҳбарлари.

Сир эмас, республика футболида пешқадамлардан саналиб келган Хоразм вилояти сўнгги йилларда қолоқлар сафига тушиб қолди. Воҳа жамоалари ҳатто биринчи лигада ҳам дурустроқ тўп суришолмади.

Фаолият футболнинг моддий базасини мустаҳкамлашдан бошланди. Истеъдодли мураббийлар истиқболли ёшлардан иборат умидли жамоа тузилди. Вилоят спорти етакчилари ҳакам ва устоз сифатида ўзини кўрсатган Андижоннинг «Олтинкўл» жамоаси бошлиғи Баҳодир Мирзаевни мураббийликка танлаб хато қилишмагани бугун кўпчиликка аён.

Баҳодир Хоразмга эзгу ният билан келди. Асосий эътиборни шу ерлик истеъдодли ёшларга қаратди. Ўтган мавсумда команда устозлари тўрт бор алмашди. Уларнинг ҳар бири воҳага ўз «командаси» билан бирга келиб, бирга кетди. Мирзаев эса жамоани шу ерда тузди. Воҳа бағрида туғилиб ўсган Рўзимат Қуриёзов, ака-ука Вали ва Жаҳонгир Султоновлар, Темур Галеев, Азимбой Нурматов, Олег Семёнов каби футболчилар команданинг ўзагини ташкил этишди.

— Чет ўйинчиларсиз команда тузиш амримаҳол, — дейди мураббий, — аммо умидимиз маҳаллий ёшлардан.

Устознинг сўзи ишига нечоғлик монандлигини ўринбосарлар тарбияси бўйича амалга оширилаётган тадбирлар яққол кўрсатиб турибди. Дастлабки қадам сифатида вилоят болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг футбол бўлими команда оталиғига олинди.

Вилоятнинг барча спорт мактабларида футбол бўйича махсус бўлимлар ташкил этилди. «Динамо»нинг олий лигага чиқиш имкониятлари орта боргач, ўринбосарлар командаси — биринчи лигада тўп сурувчи яна бир жамоани шакллантириш борасида ҳам амалий ишлар бошланди. Футбол бўйича вилоят биринчилиги йўлга қўйилди.

«Динамо»нинг моддий-молиявий мавқеини вилоят ва Урганч шаҳри раҳбарлари мунтазам назорат қилиб боришаяпти. Вилоятдаги энг катта ва кўркам стадион — Урганчдаги муҳташам «Олимпия» спорт-соғломлаштириш мажмуи жамоа ихтиёрига берилди. Футболчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш масаласи ҳомийлар ва раҳбарларнинг диққат марказига олинди. Бу тадбирларнинг бари вилоятда футболни ривожлантириш бўйича 2000 йилгача бўлган дастур доирасида рўёбга чиқаяпти. 1995 йил вилоят футболида кескин бурилиш йилига айланди. «Динамо»чилар мамлакат чемпионатининг биринчи лигасидаги дастлабки ўйинни гарчи мағлубият билан бошлаган бўлсалар-да, ютуқдан умид узмадилар. Жамоа қизғин ва эҳтиросли баҳсларда тобланиб, маҳорат тўплади. Мусобақанинг учинчи туридан эътиборан ўз гуруҳида пешқадамликни қўлга олди. Минглаб мухлислар командани қўллаб туришди. Урганчдаги 30 минг кишилик стадион мамлакатимизнинг энг гавжум спорт кошоналаридан бирига айланди. Урганчликлар ўйинини олий лигадаги аксарият жамоалирдагига қараганда ҳам анча кўп киши кузатди. Олимпия стадионида ўтказилган «Динамо» ўйинларини салкам 160 минг киши томоша қилди. Албатта, мухлисларни стадионга чиройли ўйинларгина чорлайди. «Динамо» эса бунинг уддасидан чиқди ва олий лигага йўлланма олди. Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, олий лига — жиддий синов майдони. Майдонда мардона курашганларгина бу синовга бардош беради. Дастлабки синовдан муваффақиятли ўтиб, «Кушон» билан бирга олий лигага йўлланма олган «Динамо» жамоаси астойдил интилиб, ютуқларини яна ҳам мустаҳкамлашига кўп сонли мухлислари қаттиқ ишонади.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Турмуш чорраҳаларида

БОР БЎЛСИН ОЛИЙЖАНОБЛИК

Бир тутам ҳам соя йўқ жойда ёз офтобида темирдек қизиб турганмисиз? Тердан букиб, нафас олиш ҳам қийинлашаётган пайтда қаердандир кутилмаганда муздек шамол келиб қолали-да, пешонангизни силайди, шунда олов чиқиб кетгудек бўлиб турган жисмингиз бир ором қучоғига, балки тирикликка қайтади. Турмуш ташвишлари гирдобида ҳам баъзан шундай ҳолатлар бўлиб туради.

Одатдагидек ишдан қайтаётиб, троллейбусдан тушдим-да, ўн қадам ҳам юрмай сумкачамни унутиб қолдирганимни, сезиб қолдим. Бу пайтда машина анча узоқлашиб кетган, шундай бўлса ҳам аъзбаройи ҳаяжонланганимдан беихтиёр югуриб кетдим. Нафасим бўғилиб тўхтадим-да, ўзимни кимсасиз саҳрода ҳис қилдим. Энди ётоқхона очилмайди — калити йўқолди, хизмат гувоҳномаси, биров пул ва яна бошқа ҳужжатлар ҳам қўлдан кетди. Менинг ҳолатимни шундай вазиятга тушганларгина ҳис қиладилар, гўё ҳамма нарсадан мосуво бўлгандек эди. Чўкётган тун зулмати яна баттар эзарди.

Рости, ҳаммасидан бутунлай умидимни узган эдим. Ахир одимлар чўнтагингдагини ўмарали-ю, унутиб қолдирган сумкангни келтириб берардими? Эртаси ишда мия қизиб, дардингни бировга ҳам изҳор қилолмай турганингда биров қимтинибгина кириб келсада, хаттасининг тўридан йўқолган нарсани чиқариб берса, бошинг айланиб кетар экан: олийжанобликдан, қалб гўзаллигидан. Худди шундай бўлди. Иш вақти охирлаб қолгач, нотаниш бир киши исм-шарифимни сўраб хонага кирди ва...

Бир оз гаплашиб ўтирдик. Ўғли Камол троллейбусда унутиб қолдирилган сумкачани кўтариб борибди. Шундай виждонли фарзанд ўстираётгани учун отага — Тошкент индустриал-педагогика коллежи ўқитувчиси, геология-минерология фанлари номзоди Ғайратжон Ҳакимовга сидқидилдан миннатдорчилик билдирдим.

Халил СУЛТОН.

КЎРИК-ТАНЛОВ

Вилоятда ёшларни маданият ва санъатни севишга ўргатишга алоҳида эътибор берилмоқда. Ана шу мақсадда Наманган шаҳридаги Алишер Навоий номидаги драма театрида ёш раққосаларнинг кўрик-танлови бўлиб ўтди. Унда вилоятнинг барча туман ва шаҳарларидан раққосалар иштирок этишди. Танлов шартига асосан ҳар бир қатнашчи рақс ижро этди. Биринчи ўринни эгаллаган Совет тумани иштирокчиси А. Мавлонова ва фахрли ўринларни олган Наманган шаҳрилик Д. Жўрабоева ҳамда янгиқўрғонлик М. Молдабоевага эсдалик совғалари топширилди.

А. МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

"Совуқ" илмий муҳандислик маркази, Париждаги Бутун жаҳон институти ва Чехиянинг машҳур ЧКД Хоцень фирмаси билан ҳамкорликда, олиб борилган илмий ишлаб чиқариш ва тижорат таҳлиллари асосида, қуйидаги ишларни амалга оширади:

1. Чехияда ишлаб чиқарилган, музлатиш ва совутиш ускуналарининг, технологияларининг 50 дан кўп турларини, арзон нархларда йилига 5 фоизли кредитлар билан тавсия этади.

2. Музлатгич машиналари бўйича мутахассисларни тайёрлайди ва уларни аттестациядан ўтказади.

3. Жаҳон андозаларига мос, 92 градус иссиқ ва совуқни берадиган ускуналарни ўзбек-чех қўшма корхонасида, шунингдек, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини узоқ муддатга сақлаш учун, ғўзапоядан ишланган картон каробкаларни ишлаб чиқаришга буюртмаларни қабул қилади.

Музлатиш ва совутиш бўйича мутахассисларни доимий ишга қабул қиламиз.

Сизларни қуйидаги манзилда кутамиз:

Тошкент шаҳар, Буюк ипак йўли кўчаси, 374.
Телефон ва факс: (3712) 64-23-20.
Телефон: (3712) 64-24-09.

Шу йил 28 ноябрь соат 12да бўладиган таништириш маросимига таклифларингиз билан келасиз деган умиддамиз.

Ишбилармонлар диққатига!

Сизлар учун 1995 йил 22-25 ноябрь кунлари "Молдова ҳамкорликка чорлайди" кўргазмаси ўтказилади,

Кўргазмада ультратовуш дефектоскоплар ва қалинлик ўлчагичлар, совутгич - иситгич машиналари, совутгичлар, музлатгичлар, кир ювиш машиналари, маиший насос қурилмалари, электрон - ҳисоблаш техникаси, телевизор, телефон, самовар, мебель ва қурилиш фурнитуралари, кийим, пойабзал, гиламлар, чарм маҳсулотлари, сабзавот консервалари, атторлик ва пардоз буюмлари ва бошқалар намойиш қилинади.

Сизларни ҳар куни соат 10⁰⁰дан 17⁰⁰гача кутамиз.

Манзилимиз:

Тошкент, Амир Темур кўчаси, 107-уй, "Ўзэкспомарказ" 5-павильон.

Маълумот учун телефонлар:*34-45-45.*

"Ўзмевасабзавотузумсаноат" уюшмаси қошидаги "Сабзаводкор" корхонаси қишлоқ хўжалик ходимлари ва барча шахсларга юқори сифатли усти ёпиқ ер майдонлари учун Голландияда етиштирилган сабзавот ва картошка уруғларини таклиф этади.

Манзилимиз:

700015, Тошкент ш., метронинг "Ойбек" бекати, Лоҳутий кўчаси, 16А.
Телефон: (3712) 56-27-81.
Факс: (3712) 56-56-48.
Телекс: 116158 "Ягода".

Тошкент ўқув ишлаб чиқариш корхонасига тегишли «Ўзпахтасаноатсотиш» ассоциациясининг серияси ПС—001 номери 0016005 қиймати 100000 сўм бўлган оддий векселы йўқолганлиги сабабли эълон газетада чиққан кундан бекор қилинади.

ФИРМА

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ОМБОРДАН 1300 х 1600 х 6 мм. ҲАЖМИДАГИ ПЕШОЙНАЛАРНИ СОТАДИ.
ҲАҚ ТЎЛАШ ИСТАЛГАН ҲОЛДА.
ТЕЛЕФОНЛАР:
34-94-53,34-94-87.

ХАЛҚ СЎЗИ — НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ҳ. Сатторов.
Навбатчи — А. Абдураҳмонов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0507. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топширилди — 21.00.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 1 2 3 4 5 6